

**GOZDNO
GOSPODARSTVO**
SLOVENJ GRADEC D.D.

leto: XXXVIII oktober 2006 številka: **10**

Poštnina plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 680 sit (2.84 €)

Vihornik

naslovna tema

Barvita bučna jesen

gozdarstvo

Ali se gozdarstvu obeta vroča jesen?

kmetijstvo

Zaključen projekt »E znanja na kmetije«

ljudje in dogodki

900 let Šmartna

Ali se gozdarstvu obeta vroča jesen?

Spec. Milan Tretjak, univ. dipl. inž. gozd., vodja Območne enote Zavoda za gozdove Slovenj Gradec

Kmalu bo znano, ali se v času aktualnih lokalnih volitev tudi gozdarski dejavnosti obeta vroča jesen. Zaključkov v tem letu odprtega Nacionalnega gozdnega programa, ki bo nadomestil že kar zastarel Program razvoja gozdov v Sloveniji iz leta 1996, še ni. S tem dokumentom bodo postavljeni strateški cilji razvoja gozdarstva, sprejel ga bo parlament Republike Slovenije. V postopku sprejemanja bodo nekateri poslanci gotovo želeli vključiti še politične interese strank, lokalne interese županskega lobija in še kaj. V končni fazi bo okostje tega temeljnega dokumenta gozdarstva moralo temeljiti na strokovnih izhodiščih, drugače dokument ne more imeti dolgoročne perspektive.

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je še vedno odprt relativno svež Zakon o divjadi in lovstvu. Zahteve nekaterih političnih strank, da je v zakonu premalo upoštevano lastništvo zemljišč in da lovske družine ne smejo in ne morejo biti ekskluzivni nosilec koncesije upravljanja lovišč,

so osnova bodočih sprememb. Lovcem, ki so poleg vseh pritožb na obstoječo zakonodajo izgubili še ustavno presojo oblikovanja lovišč, še vedno ni jasno, da je veljavni Zakon o divjadi in lovstvu za njih pravzaprav idealen. V reviji Lovec, ki po svoji vsebini vedno bolj spominja na rumeni tisk, pogosto objavljane laičnih natolcevanj in vztrajno objavljane člankov večnega domotožja po preživetih organizaciji lovstva nikomur ne koristi. Prave strokovnosti na žalost v tej reviji že dolgo ni več. Zakon, ki ne ustreza niti lastnikom gozdov niti lovcem, kar sam po sebi kriči po spremembi. Spremembe pa bodo zagotovo prinesle zasebno upravljanje lovišč in privatni zakup, kar je razvidno iz zadnje delovne verzije sprememb.

Krovni gozdarski zakon je gotovo Zakon o gozdovih, ki ga bo potrebno posledično prilagoditi še ne sprejetemu Nacionalnemu gozdnemu programu. Spremembe tega zakona bodo značilno zaznamovale vlogo in razvoj gozdarstva vsaj za naslednjih deset ali petnajst let. Zavedamo se, da bo ravno ta zakon bistveno krojil usodo

gozdarstva in gozdarske stroke v prihodnje, zato se pomena sprememb le-tega gozdarji zelo dobro zavedamo. Da na Ministrstvu za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano s spremembo Zakona o gozdovih mislijo resno, dokazuje v juliju izdan sklep ministrice Marije Lukačič o imenovanju delovne skupine za pripravo osnutka predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gozdovih. V delovni skupini so predstavniki različnih institucij s področja gozdarstva in drugih institucij, ki so tako ali drugače vezane na gozd in gozdno krajino: mag. Robert Režonja, Tomaž Remic, Jože Falkner, Milena Podjed Fabjančič, mag. Jelka Kremesec Jevšenak, doc. dr. David Hladnik, mag. Živan Veselič, mag. Sašo Golob, mag. Bojan Vomer, Igor Kotnik, mag. Črtomir Vilhar, mag. Alenka Korenjak, mag. Andrej Berdajs, Mahne Bogdan, spec. Milan Tretjak. Navedeni seznam zagotavlja koroškemu gozdarjem možnost sooblikovanja sprememb Zakona o gozdovih že v fazi priprave delovnega gradiva. Na vsebinsko področje spremembe bistveno naj ne bi posegale. Zavod za gozdove Slovenije še

Spec. Milan Tretjak

vedno ostaja osrednji nosilec strokovnega razvoja slovenskih gozdov. Zakonske kompetence se bodo predvidoma še razširile na področju lovstva, naravovarstva in razvoja podeželja. Te strokovne usmeritve širijo pristojnosti Zavoda za gozdove Slovenije iz gozda v gozdno krajino. Novi zakon bo torej predvidoma Zavod za gozdove Slovenije postavil kot osrednjo institucijo, ki ne bo odgovorna samo za razvoj gozdov, temveč tudi za razvoj gozdne krajine in podeželja. Ze same naloge naravovarstva (pilotski projekt naravovarstva na Pohorju že poteka od oktobra dalje) bodo bistveno razširile pristojnosti uslužbencev

Zavoda za gozdove Slovenije, istočasno pa bodo pomenile veliko odgovornost do širše družbene skupnosti.

V končni fazi bodo spremenjena zakonska določila morala uravnotežiti interese lastnikov gozdov, javnosti, države in gozda. Lastniki gozdov s spremembo zakonodaje vsakakor pričakujejo več pravic in manj obveznosti. Iskanje optimalnega ravnotežja med diametralno nasprotnimi interesi bo gotovo težko, še posebej če upoštevamo dejstvo,

da bodo spremembe Zakona o gozdovih z obravnavo v državnem zboru dobile tudi politično konotacijo. Politični interesi pa so včasih skregani s strokovnimi izhodišči ali celo z zdravim razumom. Modrost usklajevanja interesov ob dobrih strokovnih izhodiščih pa bo gotovo popotnica v prihodnje vsem, ki so z gozdom tako ali drugače povezani.

Pomemben zakon, ki čaka na svoje spremembe, je gotovo Zakon o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov. Postopki

denacionalizacije so praktično končani, zato se bistveno spreminja poslanstvo Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov na področju razpolaganja in upravljanja zemljišč v državni lasti. Nekatere nepravilnosti v preteklosti so pri gospodarjenju v državnih gozdovih pokazale, da je potrebno s spremembo zakona eksplcitno določiti pravila igre na področju gospodarjenja z državnimi gozdovi. Zaradi naraščajočih lokalnih interesov, ki so v nasprotju s strateškimi interesi države na področju prometa

zemljišč, bo oblikovanje sprememb tega zakona še zahtevnejše. Za gozdarsko dejavnost je bistvenega pomena področje, ki bo opredeljevalo gospodarjenje z državnimi gozdovi in koncesijska razmerja.

Če upoštevamo zahteve sindikata kmetov, ki jasno in nedvoumno zahtevajo ukinitev obveznega članstva v Kmetijsko gozdarski zbornici, je jasno, da bo jesen še kako vroča! Če že ne jesen, pa zagotovo prihodnja pomlad.

Oskrba za zimo

Mika Medved, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Star pregovor pravi, da veliko os pomeni hudo zimo, zato se je nanjo potrebno že v poletnih mesecih skrbno pripraviti.

Moderen čas in neprestano hitenje sta v zadnjih letih kar nekako potisnila v pozabo tradicionalna opravila v gozdu. Kazalo je, da bodo koroška »ste-

ljeraja«, »priglanje« na Pohorju in Kozjaku, nabiranje suhljadi in napravljanje drv ostali le še del običajev, ki tonejo v pozabo. Pa vendar se trend oskrbe z energijo, glede na vse bolj nihajoče (predvsem rastoče) cene fosilnih goriv in kar precejšnjega finančnega zaloga

ob uvedbi alternativnih virov (sekanci, biomasa), spet intenzivno spogleduje s starimi časi. Cenjena niso samo drva, ki dosega na trgu dobre cene, pa še težko jih je dobiti, ampak tudi sečni ostanki. »Priglanje vej« ali »napravljanje paclnov« je že eno izmed takšnih opravil. Ob

večji količini posekanega lesa je vejevja veliko in preden se naredi ustrezen sečni red, je potrebno kar nekaj časa. Mojca in Drago sta se tega skrbno lotila in da je gozd na koncu zgledal že skoraj »kot iz škatlice«, dokazujejo fotografije.

Opravljenemu delu je bilo v zadovoljstvo tako lastniku gozda kot tudi revirnemu gozdarju. Suhi smrekovi »prigli« pa bodo prijetno greli vso zimo, zato je bojažen o hudi zimi ne glede na število sitnih os odveč.

Informativni gozdarski storži v septembru

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Pa smo zakorakali v prvi jesenski mesec. September je bil v primerjavi z ostalimi meseci v letošnjemu letu zelo prijeten. Prevladovalo je predvsem jasno do delno jasno vreme. Prvi septembrski dan je bil v jutranjih in zgodnjih dopoldanskih urah zelo hladen, saj se je zrak med 6. in 7. uro ohladil celo do 4 °C. Hladna jutra (do 10 °C) so še bila med 9. in 15. septembrom in zadnje dni meseca. V krajših intervalih od 3. do 8. in od 15. do 20. septembra so bila jutra bolj topla (okoli 14 °C). Kljub maloštevilnim deževnim dnevom (lokalno različne jakosti in razporeditve v času od 16. do 18. in 27. septembra) je bila zračna vlaga velika tudi čez dan. Še posebno vlažno je bilo v Dravski dolini in v spodnjem delu Mislinjske doline, kjer so bila jutra zavita v meglo. Korošce pa zračna vlaga ni motila, saj je sonce čez dan segrelo zrak na okoli 20 °C, 4., 5., in 6. septembra se je otopilo celo do 28 °C. Narava nas preseneča – tudi v prvem jesenskem mesecu smo imeli "indijansko poletje"!

Lepega vremena smo bili veseli vsi, ki delamo v gozdu. V koroških gozdovih je bilo v septembru zelo živahno. Kmetje in drugi izvajalci del v gozdu so intenzivno izvajali načrtovano sečnjo, gozdnogojitvena in varstvena dela. Revirni gozdarji koroške javne gozdarske službe so zaključevali izbiro drevesa za posek (odkazilo) za leto 2007 v državnih gozdovih. Pripravljali so tudi predlog plana gojenja in varstva gozdov v državnih gozdovih, v zasebnih pa so pričeli prevzemati opravljena gojitvena in varstvena dela, ki so sofinancirana iz republiških (nacionalni program) in evropskih (EPD 2006) sredstev. **Rok za izvršitev, prevzeme in obračune gojitvenih del, sofinanciranih po EPD programu, se zaključuje 31. oktobra 2006.** Z delom so pričeli tudi kontrolorji EPD projektov. Na vseh območnih enotah so izbrani kontrolorji, ki so že ali pa bodo izvajali pregled izvršitve gojitvenih in varstvenih del v sosednjih območjih. V OE v Slovenj Gradec sestavljajo sku-

pino kontrolorjev Avgust Kunc (KE Slovenj Gradec), Zdenka Jamnik (KE Radlje) in Milan Golob (KE Črna), dodatno pa jim bosta v oktobru pomagala še Suzana Andrejc (KE Dravograd) in Filip Leskovec (KE Črna).

V nižinskih predelih, predvsem pa na za smreko neustreznih rastiščih, se je v drugi polovici septembra povečalo število žarišč lubadark (po lubadarju napadena smrekova drevesa). V letošnjem letu smo do konca septembra skupno evidentirali 8648 m³ lubadark – v državnih gozdovih 2254 m³ in v zasebnih gozdovih 6394 m³. Državni gozdovi so v višjih predelih, kjer so pogoji za razvoj podlubnikov slabši kot v nižinskih. Do zadnjega septembra je bilo posekano (sanirano) skupno 86 % vseh lubadark. **Hitro ukrepanje v poletnih žariščih bo preprečilo povečano razmnožitev lubadarja v letu 2007.**

V jesenskem času intenzivno pregledujemo semenske

sestojke, spremljamo pa tudi semenjenje gozdnega drevja izven semenskih objektov. V letošnjem letu zelo močno semenijo veliki jeseni, med njimi so tudi mlada drevesa. Morda je zelo obilen jesenov obrod še posledica suše v letu 2003. S semenom obložena jesenova drevesa so hitro odvrгла listje. Verjetno drevo potrebuje vsjo energijo in hranilne snovi za zorenje semen. Polno semeni tudi smreka, lokalno pa tudi bukev. Po evidentiranju semenskega obroda smo s semenjenjem v semenskih objektih seznanili vodstvo drevesnice Omorika, ki na Koroškem skrbi za vzgojo sadik, namenjenih za sadnjo v zasebnih in državnih gozdovih v OE Slovenj Gradec, OE Maribor (del), OE Nazarje in OE Celje (del). V dogovoru z lastniki gozdov, kjer so semenski sestoji s polnim obrodrom, bo v oktobru pod nadzorom gozdarjev odseka za gojenje in varstvo gozdov in revirnih gozdarjev potekalo nabiranje semen.

V ZGS so tudi v septembru zelo

Podgorski učenci na Gozdni učni poti Rahtelov vrh

Prežihovci na Gozdni učni poti Navrški vrh

intenzivno potekale priprave na naravovarstveni nadzor v gozdovih izbranih območij, med katerimi je tudi Pohorje. 7. in 8. septembra so imeli izobraževanje v Poljčah, 15. septembra pa na Rogli. V oktobru bodo izbrani naravovarstveniki »pohorskih« krajevnih enot tudi aktivno pričeli z delom.

V upanju, da bo letošnja gobarska bira polna, so se lepih dni veselili gobarji. Tokrat jih je narava razočarala – še posebno tiste, ki ne upoštevajo omejitve o dovoljeni količini nabranih gob na dan (2 kg). Varstvo samoniklih gliv urejata v slovenskih gozdovih kar dva podzakonska akta. To sta Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98) in Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 92/2000, 56/2000).

28. in 29. septembra je bil glivam namenjen tudi posvet, katerega so v Oddelku za gojenje in varstvo gozdov združili z rednim kolegijem oddelka. Posvet o problematiki varstva samoniklih gliv je organizirala Služba za varstvo gozdov v sodelovanju z Gozdarskim inštitutom Slovenije (v okviru javne gozdarske službe PDP) in Inštitutom za sistematiko višjih gliv. Posvet je potekal v prostorih Turistične kmetije Ivan Ratoša v Goričah pri Postojni, terensko delo pa v gozdovih slovenske Istre in v okolici Sajevečev.

Vse večji pomen v gozdnem prostoru imajo neproizvod-

ne funkcije. Gozdni prostor postaja vse bolj zanimiv za širšo javnost, kateri ga lahko na zanimiv in poučen način predstavimo s pomočjo fotografije. V gozdarskih vrstah javne gozdarske službe je v posameznih območnih enotah kar nekaj odličnih fotografskih strokovnjakov, ki so se širši javnosti predstavili s samostojnimi razstavami in lepimi fotografskimi prispevki v najrazličnejših občilih. Od 18. in 19. septembra 2006 je gozdarje Centralne enote ZGS v Ljubljani ponovno obiskal

Slovenski gojitelji v dolini Dragonje

gospod Keith Douce, profesor iz univerze v Georgiji (ZDA) in fotografe povabil k sodelovanju pri dopolnitvi svetovne evidence fotografij.

Da je gozd zanimiv in lep tudi v jeseni, so se na naravoslovnih dnevih prepričali šolarji posameznih koroških šol. Pod vodstvom gozdarjev javne gozdarske službe so spoznavali zanimivosti gozdnega prostora na gozdnih učnih poteh. V septembru je bila najbolj obiskana gozdna učna pot na Rahtelov vrh, katero so spo-

znali tudi osnovnošolci iz Podgorja pri Slovenj Gradcu in iz Slovenj Gradca. Na Ravne na Koroškem pa so prišli dravograjski učenci, ki so si v naravoslovno tehničnem dnevu ogledali gozdarski muzej in spoznavali skrivnosti gozda na začetku Gozdne učne poti Navrški vrh in v grajskem parku. Gozdno učno pot pa so prehodili tretješolci Osnovne šole Prežihovega Vranca na Ravnah na Koroškem. Živahno je bilo tudi na ostalih gozdnih učnih poteh v koroškem gozdnogospodarskem območju.

Rak na mladem velikem jesenu

Veliki jesen – poln semenskega obroda

Začetek delovanja naravovarstvene službe v Zavodu za gozdove

Mirko Cehner, univ. dipl. inž. gozd., ☎ Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V zakonu o ohranjanju narave je bila javni gozdarski službi zaupana pomembna naloga naravovarstvenega nadzora v gozdnem prostoru. Po tem zakonu smo zaposleni iz ZGS pristojni za upravljanje nalog v zvezi z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot. Pohorje je eden izmed štirih pilotnih projektov, kjer smo gozdarji začeli izvajati neposredni nadzor na terenu v začetku oktobra. Druga območja so še

snežniško-javorniški masiv, Trnovski gozd z Nanosom in širša okolica Kamnika. Naravovarstveni nadzor je pri nas že oblikovan v Triglavskem narodnem parku, v naravnem parku Škocjanske jame in v Sečoveljskih solinah. S temi principi delovanja smo bili gozdarji seznanjeni na uvodnih seminarjih. Z ustreznim pristopom in načinom komuniciranja si moramo gozdarji okrepiti svoj vpliv in zaupanje do lastnikov

gozdov in poskušati preprečiti konflikte v gozdnem prostoru. Neposredni nadzor na terenu bodo izvajali med tednom in ob vikendih krajevno pristojni (nadzorovana območja) gozdarji. Njihove glavne naloge ob korektnem obnašanju pa so:

- neposredno spremljanje stanja na terenu,
- nadzor nad izvajanjem varstvenih režimov (nabiranje gob, vožnja z vozili v naravnem okolju, ipd.),

- preprečiti namesto prepovedovati,
- ustvarjati zaupanje namesto ustvarjati silo zakona.

Naloge, ki so nam z naravovarstvenim nadzorom zaupane, so nov izziv in način dela javne gozdarske službe. Z dobrim delom bomo zato poskusili ohranjati gozdove in njihove množestvilne funkcije kot javno dobro.

Popravek

Viharnik št. 8, 9/2006, članek: Obnova gozdnogospodarskega načrta enote Plešivec (2007–2016), stran 7

V prispevku Petra Cesarja o

obnovi gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Plešivec je tiskarski škrat naredil napake v predstavitvi posameznih oznak gozdnoureditvenih meja (besedila pod fotografijami). Napake popravljamo s ponovno objavo fotografij

oznak meja, ki jih lahko vidite v gozdu.

Škrat pa je začel nagajati že na 3. strani prejšnje številke Viharnika, kjer je v prispevku Franca Hudrapa Tekmovanje lastnikov gozdov z motorno

žago v prva dva stolpca vrnil besedilo o pevskem zboru Stezice, ki je bilo že objavljeno v št. 8, 9/2006.

Bralcem in avtorjem besedil se opravičujemo!

Uredništvo

Stara oznaka meje oddelka zasebne posesti

Oznaka meje gozdnogospodarske enote

Oznaka meje oddelka

Oznaka meje odseka

Na Foltanovi kmetiji znova »Pozdrav jeseni«

Besedilo in fotografije: Mirko Tovšak

Turistično društvo Mislinja vsako leto v mesecu septembru na Foltanovi kmetiji, s katere je prečudovit razgled na osrednji del Mislinje in Šentlarnarta, organizira turistično prireditev »Pozdrav jeseni«. Letos je bilo vreme res naklonjeno organizatorjem, saj se je v toplem nedeljskem popoldnevu na kmetiji zbralo lepo število domačih in drugih obiskovalcev, vsako leto pa na prireditvi sodelujejo tudi predstavniki Turističnega

Maskota iz domačih pridelkov je pozdravila obiskovalce

Številni obiskovalci so se zbrali pri Foltanu

društva Središče ob Dravi. S tem društvom domače mislinjsko turistično društvo že vrsto let dobro sodeluje, letos pa se je gostujoče dru-

štvo še posebej izkazalo s prodajo doma pridelanega bučnega olja.

Poleg zanimivega programa

in podelitve priznanj ob zaključku akcije »najlepše urejeno podjetje v občini Mislinja v letu 2006« so na Foltanovo kmetijo prijahale Kresničke z domačo zdravnico Pirmanškovo na čelu. Gre za žensko konjenico konjeniškega kluba Country z Legna pri Slovenj Gradcu. Na ogled je bila tudi

tradicionalna razstava pridelkov. Pridelovalci največjih oziroma najlepših primerkov so dobili priznanja, obiskovalci pa so si lahko ogledali in tudi poizkusili prodajno razstavo dobrot kmečkih žena. S svojo stojnico ni manjkala zdaj že dobro znana domačinka – zeliščarica Fanika Jeromel, ki

je v doma izdelani noši prodajala svoje izdelke iz zelišč, marsikomu pa je tudi svetovala, kako s pomočjo domače medicine ohraniti zdravje. Priznanje za lepo urejeno podjetje si je prislužila Koroška kmetijsko-gozdarska zadruga Slovenj Gradec oziroma njihova nova trgovina v Mislinji,

ki je odprla svoje prenovljene prostore z lepo urejeno okolico v letošnjem letu.

Ob zvokih domačega ansambla se je srečanje zavleklo do poznih večernih ur, Mislinjčani pa so s svojo številno udeležbo pokazali, da si želijo še več takšnih prireditev.

Razstavo pridelkov in domačih dobrot so si vsi z zanimanjem ogledali

Takole je bilo treba prenašati najtežje pridelke na ocenjevanje

Ekološka kmetija Rone na Razborju

Gostoljubnost in spoštovanje prelepega koščka rodne zemlje

Janja Hanjže

Ekološka kmetija Rone je tako kot že velikokrat prej na široko odprla svoja vrata učencem ter učiteljem OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu. Hvaležni smo, da smo lahko z njihovo pomočjo odkrili delček tega, kar oni vsak dan s trdom svojih rok pridelujejo, ustvarjajo in živijo.

Sprejela sta nas gospodar Zdravko Jelen in njegova žena ter gospodinja Mojca, ki se že šest let intenzivno ukvarjata z

Živina na paši

ekološkim načinom kmetovanja, ki je posebna oblika kmetijske pridelave, katere vodilo je gospodarjenje v sožitju z naravo. Njun vsakdan se začne zelo zgodaj, okrog druge ali tretje

Plavica

ure, ko mi še sladko spimo. Takrat gospodinja že piše delovni dnevnik, kajti ob tej uri je delo še ne priganja, a neke od daleč že kliče in vabi.

Učenci so z zanimanjem poslušali njuno pričevanje o ekološkem načinu kmetovanja, katerega cilj je ohraniti rodovitnost tal, sklenjeno kroženje hranil, ustrezno rejo in krmljenje živali, pridelavo zdravih živil, zaščito naravnih življenjskih virov, kot so tla, voda, zrak, minimalno obremenitev in aktivno varovanje okolja, biološko raznovrstnost, varstvo energije in surovin ter zagotovitev delovnih mest v kmetijstvu.

Preko njune nazorne in pristne razlage smo vsi skupaj navdušeno odkrivali za nas velike skrivnosti kompostiranja, ko-

Ameriški slamnik

lobarjenja, in zdravilnost zelišč ter seveda mikavnost okusnega domačega čaja.

Letošnja tema svetovnega dneva hrane je lokalno trajnostna oskrba z živili, kar lahko zelo jasno vidimo na ekološki kmetiji Rone, in prav ponosni smo, da so nam odprli oči za zdravo pridelovanje, čeprav zahteva več napora, pridelek je manjši, a na dolgi rok je takšno kmetovanje prijaznejše.

V prelepem okolju z razgledom daleč naokrog smo lahko začutili, kako lepo je tam. Za gospodarja Zdravka in njegovo ženo Mojco seveda ni vedno lahko. Želimo jima, da bi jima zdravje še naprej služilo, da bi zemlja dobro obrodila in da bi se še lahko kdaj vrnili.

Pogled na sosednje vrhove

Izlet društva kmetic na Bavarsko

Ana Mager

Zopet smo se odločile, da si od vsakdanjega dela in skrbi vzamemo dan premora in si privoščimo malo potepanja po tujini.

Ker je bilo zanimanje za ta izlet zelo veliko, se je prva skupina z enim avtobusom podala na potepanje že 17. avgusta, pozneje, 26., pa sta naše zveste članice z družinami popeljala kar dva avtobusa. Seveda smo obakrat potovali z avtobusi podjetja Plamen, saj imajo zelo prijazne šoferje in nas popeljejo tja, kamor želimo.

Pot nas je vodila preko mejnega prehoda Holmec v Avstrijo, preko Celovca, Beljaka, Špitala, proti Salzburgu, kjer smo prestopili avstrijsko-nemško mejo na JZ Bavarsko.

ko smo pokukali na svetlo iz zadnjega predora. S soncem obsijani gorski vrhovi, nikjer sledu o tistih temnih oblakih, ki so strašili skozi celo Avstrijo. Ena skrb manj, ostalo jih je pa še dovolj.

Prispeli smo v Berchtesgaden, kjer smo imeli rezerviran ogled rudnika soli Salzburgwerk Berchtesgaden. Tu smo bili drugič prijetno presenečeni. Na parkirnem prostoru, kjer so nekoč parkirali avtobusi, nas je pričakal motorist in nas vabil, naj peljemo za njim. Privedel nas je točno pred rudnik, kjer smo imeli še malo časa za razgled in malico. Točno ob dogovorjeni uri smo vstopili v prostore pred rudnikom, kjer smo dobili oblačila, katera smo oblekli

odnese iz ravnotežja. Ko smo stopili z vlaka, smo naredili nekaj korakov do prvega lesenega tobogana. Tam nam je vodič na malem ekranu pokazal posnetke, kako se na toboganu vedemo. On je namestitev na tobogan tudi nadzoroval in nas spuščal navzdol po štiri skupaj. Malo je bilo na začetku tesnobe občutka, kasneje pa veliko smeha, saj smo spodaj pristajali s toplo »ritjo«. Vsak spust je zabeležil tudi fotoaparati.

V rudniku smo se večkrat ustavljali in poslušali razlago v slovenskem jeziku. Zelo lepo je bilo razloženo, kako je tu pod zemljo nastala sol, in veliko smo slišali o tem, kako poteka delo, pa tudi o strojih in napravah, ki to delo

nas je čakala ladjica. Mi smo ji rekli, da je Titanik, ki nas bo popeljal na potovanje. Nismo se bali vstopiti, ker nam niso grozile ledene gore. Ko je ladjica izplula, so ugasnile luči. Svetlobni efekti, ki so sledili, so naredili strop tako čudovit, kot bi bilo nad nami viharo nebo. Kar prehitro je minila vožnja. Naš Titanik je varno pristal in morali smo izstopiti. Potem se je tudi naše peš potovanje pod zemljo bližalo koncu. Prijazen vodnik nam je ponudil spominke – sol v majhnih škatlicah. Sledil je dvig z dvigalom z dvema nivojema. Zopet smeh in šale, ko so nas dol gledali oni z nivoja višje. Sledila je le še vožnja z vlakom po rovih nazaj na svetlo. Tam so nas že čaka-

Skupina udeležencev ekskurzije 17. avgusta 2006 na zgornji postaji pod Orlovim gnezdom

Peljali smo se skozi Visoke Ture po avtocesti s številnimi predori. Ves čas sem s strahom opazovala dežne kaplje, ki so drsele po steklu avtobusa. Ko se je že malo zdanilo, sem opazovala tudi temne megle, ki so se držale vrhov gora in obhajal me je strah, kaj bomo, če bo deževalo. Kako nezadovoljni bodo udeleženci izleta, če jim bo slabo vreme pokvarilo počutje in razgled z Orlovega gnezda. Prijetno presenečenje nas je čakalo,

preko svojih. Sprejel nas je čeden, mlad, zelo prijazen fant v rudarski uniformi. Govoril je sicer nemško, a se je trudil, da smo vsi razumeli njegova navodila. Posedli smo se v železniške vagončke po šest skupaj. Sledilo je slikanje, da ne bi koga izgubili ali pa za lep spomin.

Rudniški vlak nas je popeljal daleč v podzemlje. Kar previdni smo morali biti, vlak vozi dokaj hitro, rovi so ozki in nizki, v ovinkih te kar malo

opravljajo. Spotoma smo lahko pokušali slanost kamnov v steni rofov. Lepo so se videle plasti soli, ki so v obliki raznobarnih kamnov – rumeni, oranžni, rdeči, kot barva raznih pijač.

Sledil je še en tobogan, tokrat daljši. Na tega smo sedali že bolj korajžno. Prispeli smo do slanega jezera (to je solnica, ki raztaplja sol iz kamna, sedaj urejena za turiste). Jezero je dolgo 100 m in široko 40, globoko pa 2 m. V pristanu

le fotografije, sicer zelo drage, ampak lep spomin.

Ko smo bili zopet vsi zbrani na avtobusih, smo se odpeljali do Obersalzburga. Z Milko sva uredili formalnosti z vstopnicami, ob 12.15 pa smo se z njihovimi avtobusi po mnogih serpentinah odpeljali na Orlovo gnezdo 1834 m visoko. Malo me je skrbelo, kajti 108 potnikov je bilo potrebno spraviti na tri avtobuse z eno skupinsko karto. Pa je šlo vse dobro. Kar malce me je stis-

Udeleženci ekskurzije 26. avgusta 2006 pri Kraljevem jezeru

nilo pri srcu, ko sem gledala skozi okno avtobusa v dolino, kajti cesta je speljana v skoraj navpično steno gore. Ko smo prispeli do avtobusnega obratnišča, smo si morali najprej zagotoviti čas odhoda nazaj. Potem pa smo imeli prost ogled do 15.10, ko je bilo treba znova na avtobus za vrnitev v dolino.

Po kar nekaj metrih tunela smo se podali do dvigala, ki nas je dvignilo 124 m visoko na Orlovo gnezdo. Tam se nam je odprl prelep razgled na vse strani – v Salzburško kotlino s Salzburgom, na mogočno goro Watzmann, visoko 2714 m, na Kraljevo jezero, ki se vijuga in skriva med mogočnimi gorovji. Tudi mi smo se povzpeli nekaj deset metrov na planino, kjer so speljane potke in postavljene klopce za obiskovalce. Z Mojco in Francem smo si našli prav »romantično klopco«, kot jo je poimenoval Franc. Tam smo malicali, popili kavo iz Mojčine termovke in naredili nekaj fotografij. Ko smo se vračali nazaj, sem spotoma poslikala še naše izletnike, ki so se po skupinicah porazgubili po gori.

Kaj Orlovo gnezdo sploh je? To je utrdba na vrhu gore, ki so jo nacisti zgradili Hitlerju za 50. rojstni dan. Od tu je imel razgled, s katerim se je ponašal pred svojimi uglednimi gosti, ki jih je vabil sem. Tu je skrival pred gosti tudi svojo ljubico Evo Braun. Na tem gnezdu

si je Hitler nabiral moči in koval načrte za zavzetje sveta in najokrutnejše zločine. Leta 1943 so začeli graditi razvejan sistem bunkerjev, v goro je bilo zvrtnih 6000 m rovov. Nastala so podzemna stanovanja z najmodernejšimi tehnološkimi napravami.

Leta 1945 so zavezniška letala to nacistično gnezdo zbombardirala. V stavbi, kjer je restavracija, smo lahko videli fotografije iz časa pred bombardiranjem in po njem. Ohranjen je še kamin (menda tak, kot je bil za časa Hitlerja), kaj več ni ostalo celega.

Prišel je čas, ko smo se morali vrniti v dolino, kjer so nas čakali naši avtobusi. Ko smo bili vsi zbrani, smo se napotili proti Kraljevemu jezeru.

Po poti do jezera stojnice z najrazličnejšo ponudbo vabijo obiskovalce, da bi kupili kak spominek ali obleko. Dobro znajo izkoristiti vsako priložnost, ki jim nudi zaslužek in od tega kar dobro živijo.

Čarov, ki jih ponuja jezero, nismo bili deležni, ker po njem nismo pluli. Značilnost tega jezera je, da je zelo dolgo in se vijuga med gorami. Podobe mogočnih gora se zrcalijo na gladini, ki je temne barve, posebnost je tudi odmev glasu. Turistom, ki plujejo z ladjico, sredi jezera zatrobi ladja ali zapoje trobenta in odmev se vrača od vseh strani. Mi smo lahko opazovali le številne račke, ki so mirno plavale po vodi, in kako so prihajale in odhajale ladjice, polne tu-

ristov, željnih lepot gorskega jezera.

Čas je nezadržno mineval in odpraviti smo se morali nazaj proti naši Koroški. Naredili smo še skupinski posnetek, a čisto vseh seveda ni bilo mogoče spraviti skupaj; vedno kdo manjka.

Domov smo se vrnili v večernih urah, malo utrujeni, vendar bogatejši za lepe spomine in prijetno druženje. Napolnjeni z novo energijo bomo zopet lažje opravljali naloge, ki nas čakajo.

Prijetno se je bilo potepati. Želim, da bi se še v bodoče tako številno udeleževali izletov, na katerih bi lahko bila z vami.

Udeleženci ekskurzije 26. avgusta 2006 pri Kraljevem jezeru

Konec septembra se je zaključil projekt "E znanja na kmetije"

Viktorija Barbič, A.L.P. PECA, d. o. o., in Darja Jeriček, KGZ Celje

V podjetju A.L.P. PECA, d. o. o., skupaj s partnerji že deset mesecev uspešno izvajajo projekt "E znanja na kmetije", za katerega so v lanskem letu pridobili finančno podporo iz sredstev **Sklada za male projekte, donacijske sheme PHARE – čezmejno sodelovanje Slovenija/ Avstrija 2003**. Pri izvedbi projekta sodelujejo partnerji Kmetijsko-gozdarski zavod Celje, CELK Center za razvoj podeželja s Prevalj in Ländliches Forstbildung Institut Kärnten (LFI) z avstrijske Koroške.

Cilj projekta je bil z računalniškim opismenjevanjem in funkcionalnim usposabljanjem dvigniti nivo znanja gospodaric in gospodarjev s koroških kmetij ter jih tako usposobiti za uvajanje z informacijsko komunikacijsko tehnologijo podprtega vodenja na

okviru 40-urnega tečaja so se seznanili z osnovnimi veščinami, ki so potrebne za delo z računalnikom. Pridobljeno znanje so kasneje koristno uporabili pri funkcionalnem usposabljanju v okviru novega programa usposabljanja z nazivom »Učinkovita raba računalnika na kmetiji«, ki je bil prav tako pripravljen v okviru istega projekta.

Vzporedno z izvajanjem računalniškega usposabljanja pa je potekal razvoj dveh novih računalniških aplikacij. S pomočjo novega računalniškega programa bodo lahko gospodarji na ekoloških kmetijah vodili Zvezek zapisov za ekološke kmetije v elektronski obliki. Prav tako pa bodo gospodarji in gospodarice s kmetij, kjer se ukvarjajo z mlečno pro-

čunavali s pomočjo računalniškega programa.

V okviru sodelovanja strokovnjakov z različnih področij je bil pripravljen že omenjen program funkcionalnega usposabljanja »Učinkovita raba računalnika na kmetiji«, ki zajema tri sklope:

- Usposabljanje za praktično uporabo računalniške aplikacije za izračunavanje krmnih obrokov
- Usposabljanje za praktično uporabo računalniške aplikacije za vodenje evidenc na ekološki kmetiji
- Delavnica »Internet – koristne informacije na svetovnem spletu«

Program funkcionalnega usposabljanja je bil pilotno izveden v mesecu aprilu za skupino gospodarjev in gospodaric s kmetij, v mesecu septembru pa v prilagojeni obliki tudi za kmetijske svetovalce.

V prvih poletnih mesecih je bila izvedena inštalacija obeh računalniških programov na računalnike na kmetijah sodelujočih gospodaric in gospodarjev, ponujena pa jim je bila tudi možnost individualnega svetovanja svetovalca specialista za ekološko kmetovanje Mitje Zupančiča in specialistke za živinorejo Helene Prepadič s Kmetijsko-gozdarskega

zavoda Celje. Nekaj gospodarjev se je odzvalo na ponujeno priložnost in izkoristilo individualno svetovanje specialistov na svoji kmetiji. Koliko bodo kmetje, ki so skozi projekt pridobili ustrezno znanje in računalniške programe, le-to tudi koristno uporabili v podporo pri izvajanju njihove kmetijske dejavnosti, pa je predvsem odvisno od njih samih.

Sodelujoči strokovni delavci, svetovalci in specialisti so mnenja, da so izdelani računalniški programi in pripadajoči programi usposabljanja lahko koristni in uporabni za gospodarje in gospodarice s kmetij ne le v naši regiji, ampak tudi širše po Sloveniji. Zato bodo partnerji pri projektu še pred zaključkom projekta skupaj pripravili načrt za nadaljnjo širitev rezultatov projekta.

Iz rezultatov ankete, ki je bila v začetku leta v okviru projekta izvedena na 227 kmetijah po koroški regiji, je razvidno, da je opremljenost koroških kmetij z računalniki dokaj dobra (81 % anketiranih kmetov ima doma računalnik), vendar pa le 31 % anketiranih namenja računalnik opraviлом v zvezi z kmetijsko dejavnostjo. Z vključevanjem kmetov v program računalniškega in funkcionalnega usposabljanja za učinko-

njihove kmetije, na drugi strani pa nadgraditi računalniško znanje kmetijskih svetovalcev, da bodo lahko na ta način svojim svetovancem nudili podporo tudi pri sodobnejšem načinu vodenja njihovih kmetij. Skozi čezmejno sodelovanje partnerjev pa so bila pridobljena znanja ciljnih skupin podkrepjena tudi s spoznavanjem primerov dobrih praks.

V lanskem novembru je bila izbrana skupina 20 gospodaric in gospodarjev z območja koroške regije, ki so se z vključitvijo v projekt obvezali, da bodo sodelovali pri vseh načrtovanih aktivnostih. V zimskih mesecih so se najprej usposobili za delo z računalnikom. V

izvodnjo, lahko krmne obroke za prehrano svojih živali izra-

vito rabo računalnika na kmetiji bi se lahko ta odstotek tudi občutno zvišal. Da bi ponudili nove programe usposabljanja čim širšemu krogu potencialnih udeležencev, je bila v okviru projekta pripravljena tudi informativna zloženka, ki bo natisnjena ob zaključku projekta. Na informativni zlo-

ženki bodo predstavljeni rezultati projekta, hkrati pa bo zloženka vabila kmete, da se udeležijo pripravljenih programov usposabljanja, ki se bodo izvajali v zimskih mesecih.

Izvajalci so projekt »E znanja na kmetije« pripeljali skoraj do konca, saj je bila večina na-

črtovanih aktivnosti izvedena v preteklih desetih mesecih. V septembru je bilo organizirano le še zaključno srečanje sodelujočih v projektu. Tako so se sodelujoči kmetje, kmetijski svetovalci, specialisti s področja kmetijstva in ostali strokovni sodelavci udeležili strokovne ekskurzije, katere namen je

spoznavanje primerov dobrih praks pri naših sosedih na avstrijskem Koroškem.

Za dodatne informacije v zvezi s projektom lahko pokličete na podjetje A.L.P. PECA Viktorijo Barbič (02 82 17 860) ali na kmetijsko svetovalno službo Darjo Jeriček (02 82 46 923).

Zobje pri konjih

Milena Tretjak

Pri določanju starosti konj vedno upoštevamo podatke, vpisane v identifikacijski dokument, če tega ni, pa si pomagamo s potrdilom o poreklu. V spornih primerih se pri ugotavljanju starosti še vedno opremo na velikost (ko gre za mlade živali) in videz konja (starostna osivelost, ohlapnost kože in podkožja), predvsem pa na spremembe, ki z leti nastanejo na njegovem zobovju.

Zobovje konja mora biti pravilno oblikovano po sestavi ter medsebojnem položaju spodnje in zgornje čeljusti. Kljub pravilnosti pa so na zobovju v veliki meri prisotne tudi anomalije. Tako poznamo:

- škukasto zobovje – podugriz: grizna ploskev spodnjih sekalcev sega preko grizne ploskve zgornjih;
- krapje zobovje – nadugriz: grizna ploskev zgornjih sekalcev sega preko grizne ploskve spodnjih;
- pod- ali nadštevilno zobovje.

Pridobljene nepravilnosti:

- podaljški – konice zobnih robov (nepravilna prehrana);
- zobovje t. i. hlapčev – požirajo zrak;
- ostro zobovje.

Mlečno zobovje (Dentes decimui – 28) pri konju v primerjavi s stalnim ni popolno. Pri novorojenemu žrebetu je večina zob že prekrita s sluznico dlesni, le kleščniki in predmeljaki so navadno že izrasli ali pa izrastejo v prvem tednu ali dveh. Vsi mlečni zobje izrastejo v obdobju med šestim in devetim mesecem starosti. Pri malih ko-

njih ali ponijih se čas zraščanja posameznih mlečnih kleščnikov navadno zamakne za teden ali dva, menjava kleščnikov pa celo za dva do tri mesece. Kot mlečni se pojavijo sekalci, podočniki in predmeljaki.

Pri stalnem zobovju (Dentes permanentes – 40 ali 42) je v zgornji in spodnji čeljusti šest sekalcev. Prvi se imenuje kleščnik, drugi srednjik, zadnji pa krajec. Sekalci imajo obliko 7 do 8 cm dolgega upognjenega klina. So nekoliko temnejši od mlečnih. Sekalci zg. čeljusti so bolj upognjeni in krajši kot sekalci sp. čeljusti. Podočnika, ki zrastejo moškimi živalim, sta dva, kočnikov pa je dvanajst. Prednji trije se imenujejo predmeljaki, zadnji trije pa meljaki. Podočniki vedno izrastejo samicem (žrebcom in kastratom), pri kobilah pa le izjemoma. V spodnji čeljusti ležijo tik za krajci, v zgornji pa so od njih nekoliko odmaknjeni. V celoti so dolgi 4 do 5 cm. V sp. čeljusti zrastejo v starosti 3 do 6 let, podočniki zg. čeljusti pa kasneje, včasih tudi celo leto pozneje. Čisto izrasli so podočniki šele z 8. do 10. letom. Ti zobje se ne brusijo med seboj, zato je njihova obraba nepravilna in neenakomerna ter odvisna od prehrane in uporabe konja. Po 16. letu postanejo podočniki topi.

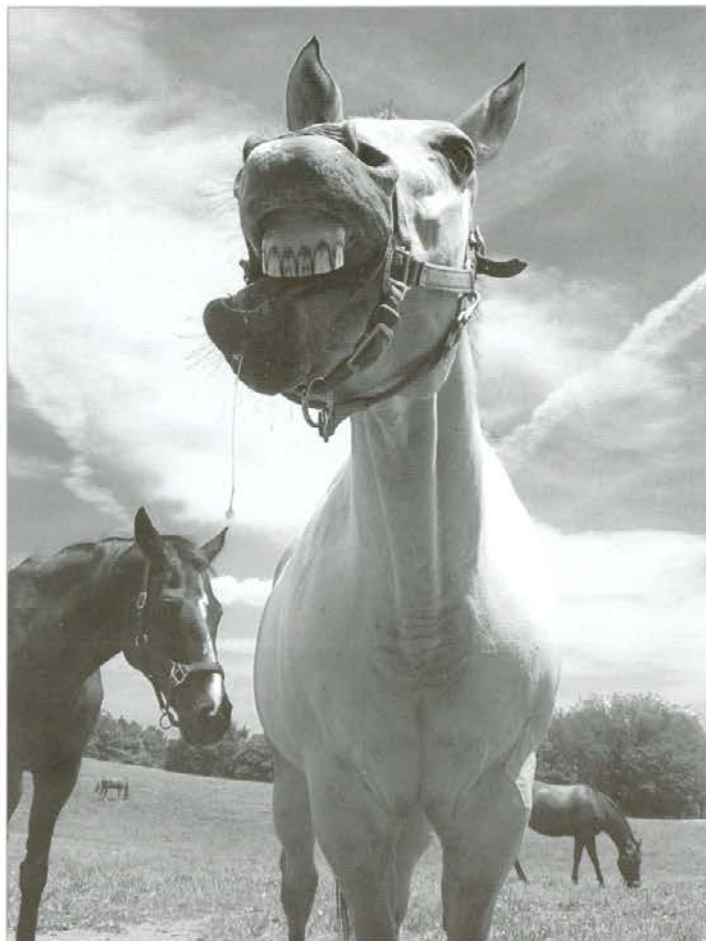
Kočniki so veliki in dolgi zobje. Med seboj se tesno stikajo in predstavljajo enotno grizno površino. Robovi skleninskih gub so trši, zato se obrabljajo počasneje. Pri 5 do 6 let starem konju so kočniki le nekoliko upognjeni 7 do 10 cm dolgi štirikotni visokoprizmatični stebrički. Kočniki sp. čeljusti

so z izjemo prvega in tretjega meljaka, ki sta na prerezu trikotna, pravokotne oblike. Položaj kočnikov v zg. čeljusti ob okluziji čeljusti ni simetričen, temveč je razporeditev izmenična. Vsakemu kočniku zg. čeljusti stoji v sp. čeljusti nasproti glavni komplementarni kočnik in postranski komplementarni kočnik. Zgornja čeljust je nekoliko širša od spodnje, tako da ob okluziji čeljusti ostaja del (približno 1/3) grizne ploskve zg. kočnikov ob ličnem robu in del grizne ploskve sp. kočnikov ob jezičnem robu prost.

Včasih se na eni ali obeh stra-

neh zgornje čeljusti pred prvim meljakom pojavi, sicer največkrat zakrneli, četrti predmeljak kot majhen, nefunkcionalen zob s kratko korenino – vrzeljak ali volčji zob. Glede na njegov položaj je to pravzaprav prvi predmeljak, ki pa izraste le kot stalni zob že pri žrebetih.

Za konjsko zobovje je značilno, da izrašča zelo dolgo. Rast zob se zaključí šele pri 6 do 7 let starih živalih. Ta prilagoditev je posledica razmeroma intenzivne obrabe zobovja pri prehranjevanju z grobo vlakninsko hrano.

Žrebetišče Briga v Kočevju

Milena Tretjak

Paša, gibanje in zreja v čredi so izredno pomembni že pri zreji ženskega naraščaja, še pomembnejše pa je to pri moškem pomladku. Mladi žrebci, ki odrasčajo sami in pretežno v hlevu, se slabše razvijajo, predvsem pa so nezaupljivi do ljudi in pogosto zlobni.

Čredo sestavljajo žrebci hladnokrvne pasme, pasme posavec in haflingerji. Žrebci se skozi leto pasejo po kočevskih travnikih na površini 80 hektarjev. Če vas pot zanese v Kočevje in če tam srečate mogočne žrebce, potem boste vedeli, da so last žrebetišča Briga.

Globoko v Kočevju se nahaja kraj Briga. Tam je v letošnji sezoni vhlavljenih 29 mladičev, ožrebljenih lanskega leta, in 25 žrebcev, ožrebljenih leta 2004. Ti se bodo dodelili žrebčarjem, kjer potekajo menjave, že v novembru.

Žrebetišča so zrejni centri, ki skrbijo za zrejo mladih žrebcev – potomcev rodovniških kobil. Rejska območja, kjer delujejo večje kobilarne, lahko dobivajo od tam vsako leto precej žrebcev, območja, ki nimajo kobilarne, pa so odvisna od odkupa in zreje lastnih žrebičkov, ki so potomci rodovniških kobil in najboljših žrebcev. Med taka območja sodi tudi Slovenija.

V letu 1964 so bili vhlavljeni prvi žrebički v žrebetišču Drvanja Agrokombinata Lenart, kjer so se vzrejali do jeseni 1970. V želji, da bi se žrebički poleti lahko pasli na planini, so našli novo lokacijo pri Plesniku v Logarski dolini. Tu je bilo žrebetišče do jeseni 1981, ko so ga zaradi povečanih po-

da so dobro zasnovani in da so potomci dobre rodovniške kobile in priznanega žrebca. V vzreji ostanejo dve leti, le tiste, ki slabo uspevajo (slaba rast, neplodnost), izločijo že po prvem letu zreje, saj je jasno, da takšni žrebci ne morejo postati plemenjaki. Enkrat mesečno selekcijska služba za konjereje pregleda zdravstveno stanje žrebcev in njihov razvoj. V starosti dveh let in pol za plem primerni žrebci zapustijo žrebetišče. Pri teh se pred oddajo testira ploditvena sposobnost, nato pa se dodelijo žrebčarjem. Pri tem razporejanju selekcijska služba zelo pazi na to, da žrebec ne plemeni kobile, ki bi bila morebiti v sorodu z njim.

Prvo odbiro za plem žrebcev opravi v starosti tretjega leta, v petem letu pa je takšnega plemenjaka potrebno še enkrat peljati na testiranje oziroma licenciranje. Tam se žrebci izmerijo, torej testirajo, in preverijo se njihove delovne sposobnosti. To pomeni, da mora žrebec ne glede na to, da je plemenjak, znati delati pod sedlom in v vpregi. To licenciranje bo letos potekalo že v mesecu oktobru na hipodromu Vrblje v Ljubljani, hkrati pa bo odkup novih žrebičkov, ki so bili pripeljani na sprejemna mesta, potekal že v novembru. Predviden letni odkup je 15 hladnokrvnih žrebičkov, 5 posavcev in 5 haflingerjev.

Žrebci, ki so last Veterinarske fakultete v Ljubljani, so deležni tudi njenih nenehnih nadzorov. Tako selekcijska služba za konjereje enkrat mesečno preveri zdravstvena stanja žrebcev in njihov razvoj.

Opravila ob zimskih večerih

Ana Mager

V okviru Jesenskih srečanj na Prevaljah so članice Društva kmetic Mežiške doline v prostorih Koroške kmetijsko-gozdarske zadruge pripravile razstavo »Opravila ob zimskih večerih«. Razstava je bila odprta na semanji dan, v sredo, 13. septembra, od 8.30 pa do 19.00 ure. Obisk razstave je bil zadovoljiv. V knjigi vtisov obiskovalcev razstave so bila napisana mnenja: »Zelo bogata in dobra razstava!«, »Vsa pohvala!«, »Zelo lepo!«, »Veliko sreče še naprej!« Tako lepe želje in pohvale nam bodo vzpodbuda za nadaljnje delo. Pri pripravi razstave so sodelovale v glavnem članice odborov društva, izdelke za razstavo pa so prispevale tudi ostale članice ter kmetiji Dvornik in Jušel.

Anita Štriker, letošnja mlada kmetica leta, je k razstavi prispevala kar nekaj svojih slik, s katerimi si zapolni prosti čas in bogati duha, nam pa razdaja del sebe. Pokazala nam je tudi, da zna plesti nogavice, sicer pa je bilo razstavljenih veliko izdelkov iz domače volne – od nogavic, rokavic, jopic z različnimi vzorci, brezrokavnikov ... Izdelki Ane Perše, Cilke Golob, Gelce Štajner in drugih so bili tako lepi, da je bilo po njih precej povpraševanja, a kupiti se jih ni dalo. Kako nastane preja,

iz katere te stvari izdelajo, pa sta prikazali Ivanka Vrtič in Berta Mandl. V dopoldanskem času sta prikazali krtačenje in predenje volne, videli pa smo lahko tudi motovilo za zvijanje štren.

Gospod Jušel nam je v popoldanskem času prikazal, kako se izdelujejo košare iz leskovih vit. Razstavljenih je imel nekaj svojih izdelkov, miza pa je bila polna tudi košar in košev v različnih fazah izdelave s kmetije Dvornik. Tudi brezove metle, ki jih dandanašnji le še redkokje vidimo, so bile razstavljene. Na Ravnjakovi kmetiji pa izdelujejo glasbene inštrumente iz vrbovja. Našo razstavo so obogatili s harmoniko, kitaro, trobento, pozavno in klarinetom. Vezeni prti Tanje Potočnik so krasili kot ob oknu razstavnega prostora. Oko vsakega obiskovalca se je ustavilo na njih in jih občudovalo. Tudi lesene pinje za izdelovanje masla so vzbujale pozornost. Kar nekaj obiskovalcev je poskusilo zavrteti staro pinjo, leseni modelčki pa so kazali, kako je tudi za oko lahko vabljivo doma izdelano maslo.

Na kadunjah ob krušni peči so bile razstavljene »slamce« za oblikovanje krušnih hlebcev in »rine« za peko pogač. Tudi vzorec kvasa, ki je potreben, da kruh prične vzhajati, je bil na kadunjah. Razstavljenega smo imeli tudi nekaj vrst žitnega zrnja. Dandanes veliko ljudi ne pozna več žit, iz katerih izdelke vsak dan uporabljamo v naši prehrani. Največja uganka obiskovalcem je bil snop ajde, nataknen na stojalo. Le redki še poznajo to, za Koroško tako značilno rastlino, ki je nekoč s svojimi rožnatimi cvetovi kra-

sila naše njive. Sedaj jo le še malokje vidimo.

Blizu krušne peči se je grela Gelca in izdelovala svoje rože iz papirja. Njeni čudoviti šopki so pritegnili oko vsakega obiskovalca. Tudi igre za prosti čas so se včasih igrale blizu krušne peči in tako smo jih prikazali tudi na razstavi. Prispevala jih je Marjeta Ročnik. Kar nekaj se jih je preizkusilo v »vovkanju«. To je igra za dva igralca, narisana na karton in se igra z dvema vrstama fižola (ovce in dva volka). Skoraj tako zahtevna je kot igra novejšega časa – šah.

Kotiček, kjer so se igrale igre, so polejšale Milkine vezene lanene zavese in Gelcine fuksije. Zakonca Hartman sta nam prikazala, koliko dela je na kmetih še potem, ko so pridelki že pospravljeni pod streho. Nekoč se je vse to (luščenje fižola, ličkanje in nato robljenje koruze, strganje semen iz buč, sončnic ...) delalo ročno, danes pa se večinoma opravlja strojno. Medtem pa so se iz njune košare obiskovalcem ponujala vab-

ljiva rdeča jabolka ...

Poleg vsega tega je bilo razstavljenega tudi nekaj mizarskega in čevlarskega orodja ter orodje za podkovanje konjev.

Mislamo, da nam je vsaj delno uspelo prikazati nekoč vendarle bolj prijazno in delovno kmečko preživljanje časa ob zimskih večerih, ko je bila zbrana številčna kmečka družina.

Izdelavo pletenih košar je prika-

Krtačenje in predenje volne sta demonstrirali Ivanka Vrtič in Berta Mandl

Viharnik

Ida Robnik

Gozdar, kulturnik, ljubitelj narave, malo tudi politik Rado Krpač, univerzitetni diplomirani inženir gozdarstva, ki izhaja iz družine, v kateri je gozdarstvo poklicna tradicija tako očetovega rodu kot matere, z optimizmom prevzema različne odgovornosti v življenju.

Pogovor sva pričela s klasičnim, obrabljenim vprašanjem, kaj ga je navedlo, da se je odločil za poklic gozdarja, in opisal je kako so se vrstili dogodki in vplivi na tej njegovi poklicni poti.

Rado: »Pravzaprav sem po končani osnovni šoli želel nadaljevati šolanje v gradbeništvu, pa me je mama prepričala, da sem se vpisal na Gimnazijo Ravne. Že prej, v osnovni šoli in pozneje v gimnazijskih letih, sem v času počitnic delal ali na žagi v Otiškem Vrhu ali v gozdovih, kjer smo »mulci« pomagali pri »klopiranju«.

Leta 1972 sem se po opravljeni maturi vpisal na Biotehniško fakulteto v Ljubljani, smer gozdarstvo in tako sem se dokončno zapisal gozdarstvu. Niti to, da sem eno leto pavziral zaradi matematike, me ni odvrnilo od tega.

Zagotovo pa moja odločitev, da se podam na pot gozdarja, ni naključna. Že kot osnovnošolec, dijak in v študentskih letih ter tudi pozneje sem veliko planinaril. Bil sem tudi predsednik planinskega društva v Dravogradu, kjer sem še sedaj podpredsednik.

Tudi starši so nekaj časa delali v gozdarstvu. Oče je bil prvi direktor LIP-a Pohorje takoj po vojni, pozneje pa obratovodja na žagah v Dravogradu in v Otiškem Vrhu. Mama je bila po vojni v službi na Ministrstvu za gozdarstvo, kjer jo je spoznal oče in jo pripeljal na Koroško.

In po končanem študiju ste pričeli beležiti delovno dobo. Povejte, kaj je bilo v tistem obdobju značilno in pomembno za dejavnost gozdarstva in gozdarja?

Rado: »Ja, diplomiral sem leta 1981. Istega leta sem se zaposlil na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec v temeljni organizaciji gozdarstva (TOK) Dravograd. Opravljal sem delo referenta za gojenje in izkoriščanje gozdov, kmalu pa tudi delo pomočnika direktorja. Delo je bilo zelo raznoliko, pestro in razgibano ter vsestransko in sem ga z veseljem opravljal in zelo rad odhajal v službo. Nekateri so mi kar zavidali, ko sem si zjutraj prižvižgal v pisarno.

V tistih časih smo še veliko trasirali in gradili ceste in poleg osnovnega dela v gozdu sodelovali pri razvoju kmetij in podeželja pri elektrifikaciji, telefoniji, gradnji gospodarskih poslopij, drugih objektov na kmetijah ter obnovi stanovanjskih poslopij. Takrat smo še posebej označevali les za domačo uporabo, česar danes ni več. Gozdarji, če so le hoteli, so takrat lahko veliko pripo-

moogli k razvoju in napredku kmetij.

Po reorganizaciji gozdarstva, ko sta se ločila izvajalski in strokovni del, sem bil najprej vodja enote javne gozdarske službe v Dravogradu, takrat še v okviru GG Slovenj Gradec. Nekateri sodelavci so odšli na Kmetijsko zadrugo. To je bilo obdobje hujših političnih pretresov v gozdarstvu, veliko poskusov razvrednotenja dotedanjega dela in vložkov v gozdove in kmetije. Prepričan sem, da se je naredilo kar precej nepopravljive škode in da smo takrat gozdarji, vedno malce idealistično zatopljeni v svoje delo, premalo odločno nastopili. Posledice čutimo še danes.

S 1. majem leta 1994 sem postal vodja krajevne enote Zavoda za gozdove Slovenije Dravograd. Od preko dvajsetih zaposlenih leta 1981, ko sem se prvič zaposlil, smo na »gozdarstvu Dravograd« ostali samo še štirje. Le počasi smo se privajali na nove zahteve ter na iz dneva v dan vedno več papirovja in birokracije.

Takrat, leta 1994, pa vas je zamikala politika, kandidirali ste za župana Občine Dravograd.

Rado: »Da. Bil sem izvoljen in potem sem funkcijo župana opravljal dva mandata, skupaj osem let, do leta 2002; od leta 1997 profesionalno.

Kot poznavalec razmer in z izkušnjami gozdarja s terena, sem se tudi skozi to funkcijo zavzemal za razvoj podeželja in imel posluš za vse dele občine in za vsa področja. Takrat smo tudi občutno povečali sredstva za prevoz otrok iz oddaljenih krajev v šolo. Dobro sem tudi poznal problematiko gozdnih cest in zato bistveno povečal proračunsko postavko za vzdrževanje le-teh. Tudi sicer se je v času mojega županovanja v občini kar nekaj naredilo, pravzaprav, če sem lahko neskromen, kar veliko, kar so opazili tudi drugi izven občine.

Po tem ste kandidirali še enkrat!

Rado: »Ja, imel sem še veliko načrtov, vendar leta 2002 nisem bil izvoljen. Za kratek čas sem se zaposlil v gradbeništvu, potem pa sem se vrnil v gozdarsko branžo in zadnja tri leta opravljal delo revirnega vodje v revirju Trbonje v krajevni enoti ZGS v Dravogradu. Tudi to delo sem z veseljem in zadovoljstvom opravljal, saj so v revirju prijetni lastniki in kmetje. Žal sem moral s tem delom zaradi zdravstvenih težav prenehati. Pred kratkim sem nastopil novo delovno mesto svetovalca za gojenje in načrtovanje gozdov na območni enoti ZGS v Slovenj Gradcu.

Županovanje pa ni bila vaša edina politična funkcija, ste tudi svetnik v državnem svetu Republike Slovenije.

Rado: »V državni svet republike Slovenije, kjer zastopam lokalne interese dvanajstih koroških občin, sem bil izvoljen v začetku leta 2003. V državnem svetu delujem v dveh komisijah, in sicer v komisiji za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter v komisiji za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, poleg tega pa še v interesni skupini lokalnih interesov.

Delo v državnem svetu je zelo zanimivo in pestro, saj obravnavamo vse, kar se dogaja v državnem zboru RS. V svetu so predstavniki vseh interesnih skupin iz cele Slovenije. Pomembno se mi zdi poudariti, da pri nas ni pomembna strankarska pripadnost, temveč zastopamo interese okolja, iz katerega prihajamo. Tako ni pomembno, kdo kaj pove, temveč kaj kdo pove. V državnem svetu imam petletni mandat, ki ga bom zaključil konec naslednjega leta.

Ste tudi predsednik nadzornega sveta Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec od ustanovitve delniške družbe.

Rado Krpač, predsednik nadzornega sveta GG Slovenj Gradec.

Rado: »Predsednik nadzornega sveta družbe GG Slovenj Gradec sem od 9. 9. 1999, ko sem bil izvoljen na prvi seji. Ves ta čas spremljam vsa dogajanja v družbi in sodeloval sem pri vseh pomembnih dogodkih. Na začetku je bilo potrebne precej energije za prilagajanje novim podjetniškim načelom, za saniranje starih dolgov in obremenitev ter postavitev podjetja na nove osnove in nov zagon; vse to ob reševanju vsakodnevnih problemov in iskanju rešitev nastalih situacij.

V nadzornem svetu skrbno spremljamo delo uprave in poslovanje družbe. Na sejah podajamo svoja mnenja in pripombe ter zahteve in predloge. Prav tako analiziramo probleme ali težave v zvezi s poslovanjem in nakazujemo rešitve. Spremljamo tudi vse investicije, ki jih izpeljuje podjetje. Največ časa na-

Na starem delovnem mestu

menimo letnim gospodarskim načrtom in spremljavi njihovih izvajanj. Prepričan sem, da damo svoj prispevek k uspešnemu poslovanju družbe.

»Strokovni« pogled

Z direktorjem in vodstvom družbe dobro sodelujemo in ob tej priliki jim izrekam priznanje za uspešno delo in premaganje vsakodnevnih težav in ovir ter za strateško in razvojno naravnost podjetja. Uprava družbe ima vizijo in jasno določene cilje, ki jih tudi dosega.

Kaj pa prosti čas, ga sploh kaj ostane za druga področja, ki vas zanimajo, in za posebno strast do konjev?

Rado: »V življenju so me zanimale najrazličnejše stvari, tako da sem kar naprej v časovni stiski. Delal sem na področju kulture, športa in družbenopolitičnega življenja. Največje veselje in zadovoljstvo mi daje delo na manjšem posestvu na Goriškem vrhu nad Dravogradom, kjer imam konje. Pri

gradnji objektov, kjer večino del opravimo sami z družino in s prijatelji, sem poizkušal upoštevati tipično koroško arhitekturo. Veliko sem načrtoval in izvajal sam, tako da je v našem ranču »veliko moje duše«. Sem tudi inštruktor jahanja. Pohvalim se lahko z dobrim lesnikovim moštom, domačimi mesnimi izdelki pa še kaj bi se našlo. Tudi zapojem rad v kakšni družbi, da pa bi redno hodil na pevske vaje, pa ni dovolj časa.

Zaradi vseh teh izkušenj in znanja, kar sem si pridobil skozi vse svoje aktivnosti, zaradi svoje trdne volje ter želje, da se Dravograd še bolj razvija, sem se odločil, da letos ponovno kandidiram za župana. Delo župana je odgovorno, vendar tudi prijetno, zanimivo in prav tako izpolnjuje življenje.

Na seji Sveta RS

Med sodelavci

S prijateljem

Proslavili nove cestne pridobitve

Stanko Hovnik

V mesecu septembru so se vrstila slavlja ob otvoritvah asfaltnih cest v zaselkih Mestne občine Slovenj Gradec.

Krajani vaške skupnosti Pemeče-Troblje so se zbrali in predali namenu del novo asfaltirane ceste Rožen-Krevh v dolžini 470 m 14. septembra letos. Sami so pripravili slavlje, med njimi sta bila glavna organizatorja Milan in Dani Širnik. Povabili so tudi predsednika vaške skupnosti Pemeče-Troblje Iva Karnerja in župana Mestne občine Slovenj Gradec Matjaža Zanoškarja, ki je prerezal trak, cesto pa je blagoslovil župnik Tadej Legnar.

Krajani Vaške skupnosti Sele-Vrhe so otvorili na novo asfaltiran 800-metrski del ceste sv. Urban-Ažnoh 17. septembra 2006. Predsednik vaške skupnosti Sele-Vrhe Tone Bošnik je ob tem dejal, da se je krajanom Gmajne uresničila dolgo pričakovana želja, upajo pa, da ne bo ostalo le pri tem, pač pa da se bo investicija v prihodnjem letu nadaljevala.

Spregovoril je tudi slovenjgraški župan Matjaž Zanoškar, ki je s predstavniki vaške skupnosti prerezal trak in predal cesto v uporabo ter vsem zaželel srečno vožnjo.

Na fotografiji: Pogovor med Antonom Bošnikom, predsednikom Vaške skupnosti Sele-Vrhe, in Matjažem Zanoškarjem, županom MO Slovenj Gradec.

Franc Jurač

Ponosni na novo cesto

Ob prazniku Mestne občine Slovenj Gradec so bili veseli tudi krajan Mislinjske Dobrave, ko so v centru od Vošnerja do Dobravske vasi svojemu namenu predali del asfaltirane ceste in tako z asfaltom med seboj povezali tamkajšnje kmetije. Med njimi smo jih nekaj anketirali, pa si preberite, kaj so povedali.

Andrej Konečnik: »V vaški skupnosti Turiška vas smo večkrat razpravljali o asfaltiranju dela ceste od Vošnerja do Dobravske vasi. Veseli in srečni smo, da nam je s pomočjo Mestne občine Slovenj Gradec uspelo zbrati potrebna finančna sredstva za posodobitev te ceste. Skupaj s krajanji se veselimo te pridobitve v Dobravski vasi, saj se bodo tamkajšnji krajanji znebili prašne in blatne ceste v samem centru.«

Marija Ramšak: »Zelo sem vesela, da smo v našo vas dobili novo asfaltno cesto. Tega si nikoli nisem predstavljala. Vsem, ki so nam pomagali pri tej novi pridobitvi, se iskreno zahvaljujem, hkrati pa mislim, da je to za nas velika nagrada ob občinskem prazniku.«

Jože Vošner: »Tudi jaz skupaj s krajinami naše vasi delim veselje, ker smo dobili asfalt. Vsem nam, ki živimo v tej vasi, se je uresničila dolgoletna želja. S to pridobitvijo smo dobili zelo veliko in je sedaj naš kraj lepši in bogatejši. Hvala vsem, ki so nam tako ali drugače pomagali pri tem.«

Slavnost ob otvoritvi dela ceste na Gradišče

Otvoritev dela ceste proti Razborju

Otvoritev dela ceste na Selah proti Gmajni

V Šmiklavžu so ob slovesni otvoritvi dela asfaltne prevleke na cesti sodelovali tudi najmlajši.

Na Pistotnikovi kmetiji na Završah nad Mislinjo so v mesecu septembru proslavili prenovljeno kapelico z zanimivimi poslikavami.

Stanko Hovnik

Na kmetiji Jakoba Goljata v Starem trgu sušijo otavič, krmo za govedo, še na isti način, kot so ga nekoč očetje, dedje, le da so malo posodobili košnjo in prevoz. Sušijo ročno, obračajo z vilami in grabijo z grabljami. Stari pregovor pravi: »Kdor otave otavič do Malega Šmarna ne pokosi, ga na vilah suši«. Delno posušeno krmo ročno naložijo na prikolico in

jo pripeljejo do postavljenih »štantov« – odrov, kjer se potem suši teden dni ali manj, odvisno od vremena. Tako posušeno krmo živina zelo rada je. Za to delo je potrebnih več pridnih rok, zato povabijo na pomoč sosede, prijatelje in sorodnike. Gospodar in gospodinja jim točita pijačo – mošt, po opravljenem delu pa sledi izdatna kmečka »južna«.

Nalaganje krme na štante

Ročno grabljenje in nalaganje krme na prikolico

Ob zaključku del so naredili še spominski posnetek

ZM PRIZMA

Plus

enkratno naložbeno življenjsko zavarovanje
s kapitalsko garancijo

Prednost več

GARANTIRAMO

Hedge
Valutni

080 19 20

www.ZMprizma.si

Omejena emisija!
samo do
20. 11. 2006 pri
ZAVAROVALNICI MARIBOR

Glavnico
in že
dosežen
donos

SREČNO IN BOGATO NOVO LETO 2016!

Zavarovalnica Maribor d.d.

PE Podružnica Slovenj Gradec, Francetova c. 7, 2380 Slovenj Gradec

tel.: 02/88 12 700, 02/88 12 730, faks: 02/88 12 737, e-pošta: pe-slovenj-gradec@zav-mb.si

Znamenje ob cesti – spomin na minule čase in ljudi

Besedilo in fotografije: Rudi Rebernik

Kadar grem na Razbor, hodim najraje po poteh, ki me najbolj spominjajo na moja šolska in mlada leta po vojni, to je po cesti od Prevolskega križišča pa na levo mimo Grbišnika, Pistotnika in čez Novakov travnik, ki smo ga imenovali »Novakove arnje«, pa naprej mimo Radmana do razborske cerkve in šole. Tam še danes rad hodim, ker se vedno spominjam, kako je pri Pistotniku takrat s svojimi starši živela moja žena, ko so se vrnili iz internacije, jaz pa iz vojnega ujetništva in sem jih hodil obiskovat. Pozneje, ko sem se z njihovo hčerko Tončko poročil, sem tudi jaz prišel živeti na Pistoto. Naši najbližji sosedji so bili Novakovi, skozi njihov gozd in travnike je šla cesta, po kateri so hodili naši otroci v šolo na Razbor, mi pa v cerkev in po opravkih v Suhi Dol ali naprej v Slovenj Gradec.

Vsem Razborčanom poznan Novakov križ, ki je prej stal na drugem mestu, sedaj pa so ga prestavili k novi hiši na zgornjo stran ceste. Znamenje je lepo obnovljeno, na njem pa še vedno visi razpelo, staro gotovo že sto let.

Ob poti skozi Novakove arnje je na mali vzpetini, obdani s starim drevjem, stalo znamenje svetega križa, katerega so postavili, kot so se spominjali stari Razborčani, v spomin na ponesrečenega rudarja, ki ga je baje zasulo v rovu, katerega vhod je bil blizu križa v gozdu. Tiste čase, še pred prvo svetovno vojno, so po naših krajih delali razne geološke raziskave, ko so iskali železovo in svinčeno rudo pa tudi premog. Sledovi teh raziskovanj so bili vidni še dolgo tudi po razborskih in plešivskih gozdovih. Tudi na drugi strani razborskega hriba v Vrhovskem gozdu stoji ob poti enako znamenje in gotovo tudi v isti namen, ker so po gozdu okrog križa vidni sledovi izkopavanja.

Z Novakovimi smo bili vedno dobri prijatelji, pomagali smo si pri raznih delih, meni in moji ženi, ki sva bila takrat še mlada gospodar in gospodinja na Pistoškem domu, pa sta oče Ivan in mati Marija vedno rada svetovala glede gospodarjenja. Z njunimi otroki, imela sta same hčere – Urško, Minko, Gelčko in Štefko – smo se vedno radi družili in skupaj hodili na kmečke zabave, kolikor jih je pač takrat bilo.

Družino Kotnik ali Novakove sem začel prav spoznavati šele, ko sem prišel živeti k Pistotniku, kjer je bila doma moja žena. V slovenjgraški zemljiški knjigi je zapisano, da so bili predniki družine Kotnik nekoč lastniki posestva Kristavc nad Suhim Dolom, kjer sem bil tudi jaz

rojen, grofovsko domačijo pri Kristavčniku pa so moji starši vzeli v najem v začetku prejšnjega stoletja.

Posestvo Kristavc so nekdanji lastniki Kotniki leta 1888 prodali Martinu Plešivčniku in kupili drugo na Razborju – Novakovo kmetijo. Mislim, da so bili to prastarši družine, ki je nazadnje živela tam. Ko je No-

kmetijo, kamor sta vzela tudi Štefkino mater.

Danes je Novakova domačija še opuščena, vendar mislim, da ne bo več dolgo, ker sta Melh in Štefka zgoraj ob cesti pri križu že zgradila novo, veliko in lepo hišo, kamor se bosta, upam, vrnila, ko bosta domačijo v Belih Vodah prepustila in izročila svojim naslednikom.

Dobro ohranjena stara lesena sadna stiskalnica ali »preša«, katere je v dolgih letih iztisnila gotovo par tisoč litrov dobrega mošta, po katerem so bili Novakovi gospodarji vedno poznani.

vakov oče umrl in so se starejše hčere omožile, sta ostali na posestvu samo ostarela mati in najmlajša hči Štefka, ki se je omožila s pridnim in dobrim kmečkim fantom Melhiorjem iz Belih Vod; ponavadi smo ga imenovali kar Melh. Ker pa je imel Štefkin mož Melh doma v Belih Vodah lepo posestvo, sta se po par letih gospodarjenja pri Novaku odločila, da bosta začasno opustila obdelovanje strmih njiv in travnikov pri Novaku in odšla gospodariti na lepšo in donosnejšo Melhovo

Še dobro ohranjena Novakova bajta, kjer so živeli nekdaj stari gospodarji ali starši, ko so predali posestvo svojim naslednikom in odšli na preužitek, ki so si ga izgovorili.

Srečanje upokojencev v Šmiklavžu

Štefka Melanšek

V Šmiklavžu smo se 27 avgusta srečali upokojenci Razborja, Podgorja, Sel in Šmiklavža. Prijetno vzdušje in razpoloženje je bilo med nami, ki ga je organizator popestril še z glasbo. Nekateri so se ob prijetnih melodijah zavrteli, nekateri pa smo bolj

okornih nog in smo več klepetali in se spominjali dni, ko smo bili še mladi. Sicer nam danes nič ne manjka, saj družba skrbi za nas, imamo pa še svoje konjičke; ženske si običajno krajšamo čas s predenjem volne in pletenjem in teh veščin učimo mlajše, ki to

želijo. Sama pa tudi zelo rada berem in komaj čakam, da poštar prinese *Viharnik*. Takrat sedem za mizo in celega prečitam. Mati me je učila, da je treba starejšim in onemoglim ljudem pomagati. To sem počela vse življenje in danes, ko sem delno

nepokretna in tudi sama potrebujem pomoč, mi pomagajo drugi.

Tako danes jaz in moja generacija preživljamo dneve, popestrimo pa si jih s srečanji, saj smo starejši še kako potrebni družbe in druženja.

Pasteureloza – kunčji nahod

Martina Sušec, dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Bolezen je bakterijskega značaja. Primarno jo povzročajo *Pasteurela multocida*, *Staphylococcus aureus*, *Haemophilus* spp. in *Bordetella bronchiseptica*, pomožni dejavniki za

izbruh bolezni pa so neugodni pogoji reje, kot so: neustrezna prehrana, slaba higiena – povezava z visoko vsebnostjo amoniaka, prenizke temperature, preprih, itd.

Oblika obolenja je odvisna od seva bakterije in od odpornosti živali. Največkrat je prizadet respiratorni sistem – kaže se kot **prehlad (rhinitis-konjunktivitis)**. Kunec kiha, kašlja, ima gnojni izcedek iz oči in nosu, otresa z glavo in ima slabši apetit. Če ne zdravimo pravočasno, preide ta oblika v **pljučnico (pneumonia)**, za katero je značilen velik pogin. Tretja oblika je **vnetje srednjega ušesa (otitis media)**, za katerim zboli do 5% živali, ta pa lahko preide v vnetje možganskih ovojnic. Obbolele živali stresajo z glavo, zvijajo

vrat in imajo motnje v ravnotežju. Naslednja oblika so **gnojne bule (abscesi)**, ki se pojavijo v podkožju na bezgavkah, lahko tudi na mlečni žlezi ter po srcu in plevri. Če je absces omejen in je en sam, ga izrežemo, če jih je več, pa žival evtanaziramo, saj so pogosti recidivi.

Bolezen se lahko kaže tudi kot **obolenje genitalij (rodil)**, in sicer se pojavljajo različni izcedki. Ponavadi takšna žival ni primerna za nadaljnjo vzrejo in se jo izloči.

Diagnozo postavimo na podlagi kliničnega pregleda, bakterioloških preiskav in opravljene raztelesbe, če žival za omenjenimi simptomi pogine.

V samem poteku zdravljenja je pomembno, da se najprej iz-

boljšajo pogoji reje in zmanjšajo stresni dejavniki. Kunčji nahod je nalezljiva bolezen, ki se jo težko zdravi, zato je zelo pomembno, da se upoštevajo higienski predpisi in karantena pri vnosu novega kunca, če je le-teh več. Zdravi se s pomočjo ustreznih antibiotikov (naredi se antibiogram) in vitaminov (predvsem vitamin A). Uporaba antibiotikov poruši normalno črevesno floro, ki je nujna za sam potek prebave, zato mora biti zdravljenje, ki mu sledi podporna terapija, pod strogo veterinarsko kontrolo. Pri kronični obliki se ne zdravi, ampak se žival evtanazira.

Pogosto se pojavi sekundarna okužba z ostalimi bakterijami iz družine *Stafilokokov*.

2. državna razstava psov lovskih pasem

Milena Tretjak

Desetega septembra se je na letališču Slovenj Gradec odvijala 2. državna razstava psov lovskih pasem s podelitvijo CAC Koroške 2006. Na to razstavo so se prijavili vodniki psov iz Slovenije in tujine, tako da je sodelovalo okoli 225 lovskih psov. Ocenjevali so sodniki iz Slovenije, Avstrije ter Bosne in Hercegovine.

Ponosni lastniki z zmagovalci

Sodniki

Pred nastopom

Jesenski čas v čebelnjaku

Janez Bauer

Dnevi se krajšajo, jutra so hladna in meglena. Megla se zavleče krepko v dopoldan in čebele komaj čakajo na tople sončne žarke.

Pričela se je jesen in noči so se že kar lepo podaljšale. Tudi sončni žarki že ogrevajo naše čebelnjake pod nizkim kotom. Tukaj pride do izraza tista visoka zaobljena streha nad tipičnim slovenskim čebelnjakom. Poleti, ko je sonce visoko, streha s svojo senco preprečuje pregrevanje panjev, jeseni in pozimi, ko sonce nizko pošilja svoje žarke, pa ogreva njihova pročelja. Čebele sedaj izletavajo samo še ob toplih sončnih dnevih. Nakrmili smo jih že pred časom, le če je res nuja, lahko v začetku oktobra dodamo še kak kilogram sladkorne raztopine. Ob toplim sončnem vremenu ga bodo še lahko predelale za zimsko zalogo. Za druge posege v panj je že prepozno, vsekakor pa še pripravimo panjska žrela, da

onemogočimo morebitno ropanje. Sosednje čebele sedaj rade stikajo okrog po drugih čebelnjakih. Pri panjih, ki so slabo branjeni, jih hitro privabi vonj medenih zalog in takoj nastane pretep pred vhodom. Slabotne ali bolne čebele ne morejo braniti svojega panja in roparice vdrejo v panj, izropajo medene zaloge in pomorijo bolne čebele. Pri tem pa bolezen nevede prinese tudi v lasten čebelnjak. Skrbnemu čebelarju, ki zazimi močne in zdrave čebelje družine, se tega ni treba bati.

Prvi jesenski dnevi in ohladi ve zelo povečajo povpraševanje po medu. Na to mora biti pripravljen vsak čebelar. Kupcu mora ponuditi kvaliteten med, pakiran v čisto embalažo z nalepko, na kateri piše, kakšen in čigav med je v kozarcu. Naš med je vrhunske kvalitete in ponosno lahko napišemo, čigave čebele so ga prinesle. Lahko

se tudi pohvalimo z doseženim priznanjem ali medaljo z raznih ocenjevanj medu, saj nas je takih ponosnih čebelarjev vedno več. Doseženo priznanje na ocenjevanju pomeni samo potrditev, da naše čebele nosijo vrhunski med, ki ga nato ponudimo porabniku.

Sporočam vam tudi neuradne rezultate mednarodnega ocenjevanja medu v Semiču, ki se ga je udeležilo kar nekaj koroških čebelarjev. Uradni rezultati bodo razglašeni na zaključni prireditvi v Semiču, in sicer 21. oktobra. Spomnimo se, da je lani v absolutni kategoriji zmagal Dominik Žvikart, ki je za svoj med prejel zlati panj. Za gozdni med je Dominik iz Dravč tudi letos prejel zlato medaljo, dobil pa jo je tudi Daniel Šmon iz Spodnjega Razborja. Slednji je tokrat prejel zlato medaljo še za smrekov med. Franc Ruprecht iz Spodnje Orlice je

prejel zlato medaljo za smrekov in hojev med, srebrni medalji za hojev med pa sta prejela Lidija Žvikart iz Dravč in Milan Novak iz Lehna na Pohorju.

Tudi sam sem za gozdni med prejel zlato medaljo, letos že tretjo zapored.

Poskrbimo za to, da bo med naših čebel še naprej najkakovostnejši.

Čebelarji pri Ajnžiku na Tolstem Vrh

Franc Jurač

Na kmetiji Ajnžik na Tolstem Vrh, ki je kmetija s čebelarjsko tradicijo že več rodov, so se v soboto, 17. oktobra, srečali čebelarji s Koroške. Na

srečanju so predstavili vzgojno razvojno učno središče čebelarjev, Anton Grebenšek, predstojnik šole Antona Janše, Čebelarske zveze Sloveni-

je, je spregovoril o usposabljanju čebelarjev, Franc Panker pa je predstavil opremo za usposabljanje čebelarjev in inovacije čebelarjenja v na-

kladnih panjih. Seznanjeni so bi z možnostjo koriščenja sredstev iz EU, podelili pa so tudi spričevala za leto 2006.

900 let Šmartna

Stanko Hovnik

Krajani Šmartna pri Slovenj Gradcu so praznovali 900 let svojega kraja 16. septembra 2006. V čast visokemu jubileju so pripravili številne prireditve v velikem šotoru pred gasilskim domom, aktivnosti in obeležja tega praznika pa potekajo tudi na drugih prizoriščih že vse leto.

Šmartno pri Slovenj Gradcu je v sedanji občini eno najstarejših zaselkov. Praznovali so 30. let delovanja Društva upokojencev, 60 let Lovski družine Golavabuka, že 125 let deluje PGD, 40 let pa vsak delavnik otroci zahajajo v tamkajšnji vrtec.

Ob častitljivi obletnici so Šmarčani izdali knjigo z naslovom *900 let Šmartna pri Slovenj Gradcu 1106–2006*. V njej so na skoraj 350 straneh zbrani prispevki 35 avtorjev, odgovorna urednika sta Franček Lasbaher in pokojni Tone Turičnik, oblikovala pa jo je Lidija Smolar. V knjigi se najdejo vsi pomembni Šmarčani, morda bo koga presenetil podatek da je tam domoval celo slavni pesnik Ivan Minatti (Nekoga moraš imeti rad).

Šmartno ima odslej tudi svojo zastavo, oblikoval jo je Edi Koraca. Zasnovana je iz dveh zgodb. Na rdeče-beli podlagi, ki predstavlja plašč zavetnika kraja, sv. Martina, nekdanjega rimskega legionarja (ta je po legendi del plašča podaril mimoidočemu revežu), je upodobljen starokrščanski simbol nesmrtnosti z devetimi peresi,

od katerih vsako pomeni sto let Šmartna. Župan Slovenj Gradca je dejal, da so Šmartno odeli v podobo, ki mu daje dušo in kakršno si želijo prebivalci. Za obnovo jedra je občina namenila 120 milijonov tolarjev, novo je krožišče in tudi nekaj parkirnih mest. Zelo agilni nadžupnik in dekan Franc Rataj pove, da nadžupnija že

Prenovljen center kraja sta otvorila Vinko Vrčkovnik, predsednik vaške skupnosti, in Matjaž Zanoškar, župan MO Slovenj Gradec.

šest let obnavlja cerkev sv. Martina, do leta 2004 jim je uspelo preurediti notranjost, zidove, tlak, klopi in orgle, zdaj pa so se lotili še zunanosti. Večino finančnih sredstev, 32 milijonov tolarjev, so prispevali farani. Štefka Kučan, častna občanka občine Slovenj Gradec, rojena v Šmartnu, zelo navezana na svoj rojstni kraj, je predsedniku vaške skupnosti Vinku Vrčkovniku, ravnatelju šole Zdravku Jamnikarju in Miri Strmčnik, predsednici Kulturnega društva, ob tej priliki podarila kipce. V imenu Mestne občine Slovenj Gradec pa ji je župan Matjaž Zanoškar podaril knjigo, ki je izšla ob praznovanju 900-letnice kraja.

Združeni pevski zbori so pod vodstvom Polone Krpač zapeli pesem Prav lepa je Šmarška fara.

Proslava ob 900-letnici Šmartna

Predivo časa

Besedilo in fotografije: Stanko Hovnik

V Koroškem pokrajinskem muzeju Slovenj Gradec je bila 14. 9. 2006 ob 900-letnici Šmartnega pri Slovenj Gradcu otvoritev razstave Predivo časa.

Ob otvoritvi je spregovoril direktor Koroškega pokrajinskega muzeja Marko Košan in med drugim dejal: »Najzgodnejša srednjeveška zgodovina zaselka sredi Mislinjske doline je namreč povezana z razvojem cerkvene organizacije na celotnem današnjem slovenskem ozemlju. Ko je področje južno od Drave z razsodbo cesarja Karla Velikega leta 811 dokončno pripadlo oglejskemu metropolitu, se je okrepila tudi patriarhova misijonska dejavnost. Karolinška župnijska ureditev se je lažje uveljavila tam, kjer so bili ostanki rimskega

življenja. Ker je skozi močno poseljeno Mislinjsko dolino vodila stara rimska cesta, je bil okoliš več kot primeren za ustanovitev misijonske postaje prvih glasnikov vere na širšem območju današnje slovenske

Koroške in Štajerske. Tako smemo domnevati, da je prav v Šmartnem pri Slovenj Gradcu nastala takšna postojanka že v 9. stoletju, v 10. stoletju pa se je preobrazila v matično pražupnijo. Med madžarskimi

vpadi se je cerkvena organizacija oglejskega področja drugod večidel zrušila, vendar Mislinjska dolina, kot kaže, ni bila močnejše prizadeta. Prvotna šmarška pražupnija je bila celo večja kot sedanje ozemlje ob-

Razstavo je odprl župan MO Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar.

Publikacijo Monografija Šmartna je predstavil prof. Franček Lasbaher.

O razstavi je spregovoril Marko Košan, direktor Koroškega pokrajinskega muzeja.

čin Slovenj Gradec in Mislinja skupaj, saj je obsegala območje, ki je na vzhodu in jugu mejilo na Frankolovsko sotesko, Paški Kozjak, Završe, gornji tok Velunje in Sleme, na severu in zahodu pa na reki Dravo in Mežo ter Uršljo goro ...»

Razstava Predivo časa obsega pet najpomembnejših epizod iz zgodovinskega utripa kraja in njegove bližnje okolice. Na ogled bo vse do 15. decembra in je del širšega programa prireditve letošnjega šmarškega jubileja. Eden izmed osrednjih dogodkov je bil namenjen tudi pripravi publikacije, monografije Šmartnega, ki jo je uredil profesor Franček Lasbaher.

Borza znanja

e-mail: slovenjgradec@borzaznanja.mss.edus.si

**BORZ
ZNANJA**

SLOVENJ GRADEC
tel. 02 88 38 30

Člani Borze znanja Slovenj Gradec ponujajo znanja:

- lektoriranja,
- slovenščine,
- španščine,
- matematike,
- fizike in kemije,
- računovodstva,
- izdelovanja nakita,
- vezenja,
- igranja na kitaro,
- igranja na klavir,
- glasbene teorije,
- angleščine in nemščine,
- klekljanja,
- kaligrafije,
- šivanja in krojenja,
- snemanja z video kamero,
- računalništva in uporabe medmrežja.

Zakaj ne bi brezplačno postali član Borze znanja Slovenj Gradec tudi vi? Obiščite nas v prostorih Javnega zavoda MO-CIS na Partizanski poti 16 ali nas pokličite na telefonsko številko 02/ 88 46 402. Dejavnost in ponudbo Borze znanja lahko spremljate tudi na naši spletni strani: www.borzaznananja.si.

Praznik župnije sv. Urha v Podgorju

Leopold Korat, župnik

Lepo jesensko nedeljo, drugo v mesecu septembru, je bilo v Podgorju veselje. Župnija sv. Urha je praznovala. Med nas je prišel gospod škof dr. Franc Kramberger, nadškof in metropolit mariborski. S svojo navzočnostjo in vodenjem bogoslužja je blagoslovil obnovitvena dela v naši župnijski cerkvi.

Čeprav je župnija mala po številu župljanov, pa tukaj živi veliko dobrih ljudi, ki v srcu

te kraje, požgali cerkev v Podgorju in nekaj kmetij, ki imajo še danes ista hišna imena. Kateri so te kmetije, se danes ne ve (lahko pa se ugiba po hišnih imenih). Danes se tudi ne ve, ali je bila ta cerkev, ki so jo Turki požgali, sedanja cerkev sv. Urha ali pa cerkev sv. Lovrenca, ki je stala med kmetijami, ki jih to poročilo ne omenja (najbolj verjetno je, da je cerkev sv. Lovrenca stala blizu kmetije Vrbane. Osebnostno mislim, da je bila ta cerkev požgana. Spomin

in desno ob oltarju pa kipa sv. Petra in sv. Pavla. Levi stranski oltar je posvečen Brezmadežni devici Mariji, desni stranski oltar je oltar sv. Jurija (danes mu radi rečemo Slomškov, ker je tam podoba blaženega Antona Martina Slomška). Obnovili smo tudi elektrifikacijo treh zvonov. Ti so v zvoniku, ki je visok 32 m in ima obliko čebule. Strelske line v zvoniku kažejo, da je zvonik služil kot obrambni stolp. Elektrifikacijo zvonov smo opravili tudi

iz Šentjanža Janez Zupanc, g. Gusti Raščan, tajnik in domači župnik. Po sveti maši smo se srečali še pred našo cerkvijo. Zaigrala je Babnikova godba iz Šentilja. Ob dobrem bograču in dobri kapljici so se srečali prijatelji in znanci od blizu in daleč. Lep dan je bil. Saj je bilo v srcu veselje, da smo kot župnijska skupnost naredili nekaj dobrega in lepega. Ne samo zase, ampak tudi za naše zanamce. Ti bodo iz naših del videli, da so tukaj živeli dobri ljudje. Da niso samo govorili o kulturi, ampak so kulturno živeli.

Vsi zbrani smo se zavedali, da smo s svojimi dejanji ohranili delo mnogih rok naših prednikov. Ti so pred davnimi leti gradili cerkev sv. Urha, tako kot so gradili vse cerkve po Sloveniji – najprej iz vere v Boga in v upanju na božjo pomoč. Naši predniki so gradili najprej božja svetišča, božje hrame. To jim je dajalo upanje, moč in tolažbo za vsakdanje življenje, ki prav gotovo ni bilo lahko. Naj bo tudi danes tako: delo, darovi in še posebno lepa in vzpodbudna beseda ob obnovi naše cerkve naj bodo tudi vsem nam in našim zanamcem vzpodbuda in vsaj drobna lučka na poti v lepšo bodočnost. Naj bo ta zapis hkrati zahvala vsem znanim in neznanim prijateljem, dobrim ljudem, ki so bili, so in bodo tudi v bodoče prijatelji naše župnijske cerkve v Podgorju. Hvala!

Obnovljena oltarja v cerkvi sv. Urha v Podgorju

Naša cerkev

dobro mislijo. V dveh letih smo z darovi naših župljanov (do zadnjega tolarja) prenovili tri oltarje (dva stranska in enega glavnega).

Cerkev se prvič omenja že okoli leta 1375. V arhivu ljubljanske nadškofije je poročilo starotrskega komisarja, ki pravi, da so Turki leta 1477, ko so šli skozi

na svetega Lovrenca imamo kot podobo na manjši banderi in v stranskem oltarju imamo njegov kip).

Vsi trije oltarji v cerkvi so v baročnem slogu. Glavni oltar je posvečen sv. Urhu. Na oltarju sta desno in levo dva angela, nad kipom sv. Urha je podoba sv. Frančiška Asiškega, levo

na podružni cerkvi sv. Duha v Suhem Dolu. Za lepo opravljeno delo in trud smo se Bogu in vsem, ki so karkoli dobrega naredili pri obnovi naše cerkve, zahvalili ob srečanju pri sveti maši. Ob oltarju so bili še duhovniki: dekan iz Mežice, domačin Franc Linasi, župnik Tine Tajnik iz Šentilja, župnik

Slovesno vzdušje

Volitve županov

Marjan Čuješ

Minilo je kratko vroče poletje in začela se je vroča politična jesen, v kateri se bomo odločali za nove župane ali pa potrjevali dosedanje. V parlamentu bomo zopet poslušali izjave, kot je ta: »Spoštovani! Ta predlog je moj in za tem stojim z vso svojo odgovornostjo!« Ko pa začne teči voda v grlo: »Spoštovani! To, kar mi sedaj očitate, ni moj predlog, ampak je povzet iz koncepta. Pri svojih izjavah bodite bolj korektni, ker jaz tako nikoli nisem razmišljal! Se pa opravičujem, če ste tako razumeli!«

Tudi sprejemanje zakonov je zanimivo, saj so podobni silosom, v katerih se nahajajo mešanice trav in žitaric. Dokler je svež, enim še diši, drugim že smrdi. Potem pa, ko ga živina predela v gnoj, se pa mnenja poenotijo. Smrdi vsem! Tako je tudi pri zakonih, ki so pisani za nas, državljane. Enim se zdi dober, drugim zanič. Ko je končno sprejet, se bi ga pa najraje odrekli tudi predlagatelji. Vsaka podobnost z zakonom o nedeljskem zapiranju trgovin, je zgolj naključna!

Koga voliti v nedeljo? Ta misel mi ne da miru že ves teden. Če se že sprijaznim s kandidatom za župana, se nekako ne morem s stranko, kateri pripada. Oh, kako pogrešam čase, ko se ni bilo treba odločati, ker je bilo že vnaprej vse določeno in je bil kandidat le eden. Sedaj pa toliko strank! En program boljši od drugega! Najbolje bo, da ležem in še enkrat vse v miru premislim. Če vmes zaspim, pa tudi ne bo škode. Res pa je, da čas v mojih letih ni več moj

zaveznik ... Upam, da bo vsaj odločitev potem lažja.

Stranka z najlepšim predsednikom odpade. Če vanjo nisem vstopil pri vojaki, ko mi je bilo dvajset let, ker sem bil prepričan, da se nikoli več ne bom smel niti na skrivaj pokrižati, kaj šele prestopiti kak cerkveni prag, potem kandidata te stranke ne bom podprl. Sedaj vem, da sem bil takrat zaveden, ker sem se branil privilegijev. Danes bi se pokesal in tisti, ki tako rad vsem odpušča, bi odpustil tudi meni. Živel bi tako, kot živijo drugi, ki so tako ravnali in se vsaj v tistih časih lepo imeli, če so že sedaj za kaj prikrašani.

Kandidat stranke v kateri še »rop« ni varen, da ga ne oropajo vseh političnih dosežkov, tudi ne pride v poštev. Kaj mi bo tak župan, katerega stranka je bila sposobna vladati le dvanajst let?

Stranko, v kateri so kmečke, ljudske ali krščanske duše, pa tudi na županskih volitvah ne mislim podpreti. Iz užaljenosti, ker mi niso dovolile delati do redne upokojitve, če mi že treh let vajeniške dobe niso priznale. To bi si za tista leta, ko nismo poznali delovnih urnikov ali prostih sobot, najbolj zaslužil. Seveda sem si pa lahko za svoj denar dokupil dve vojaški leti, kar pa tudi nekaj velja, zato proti županu iz teh strank ne bom imel nič, le volil ga ne bom.

Za kandidata sivih panterjev bi se moral ogreti že iz solidarnosti, saj so panterji mojih let, pa se ne bom samo zaradi njihovega predsednika. Zanj nikoli ne vem, v kateri stranki bo v na-

slednjem mandatu. Ga bom pa tedaj podprl, če bo tako kazalo. Najraje bi volil kandidata iz zelene stranke, če bi še obstajala. Oni se znajo obnašati najbolj slovensko. Najprej stopijo skupaj, da se pokažejo v najlepši luči, ko me prepričajo, kako jim je mar za mojo lepo deželo, se pa skregajo in postanejo navadni nergači. Torej so taki kot jaz, kar pa ni ravno lepo!

Kandidatov in tudi strank ne preostane več veliko. Treba se bo odločiti, zato razmišljam naprej. Naše največje stranke se nekako bojim, ker je tam preveč junakov, posebno sedaj, ko ni kake posebne nevarnosti za državo. Kandidata iz te stranke ne bom podprl radi solidarnosti do neke žene, ki ji je bilo v slovenskih osamosvojitvenih dnevih verjetno najtežje. Vključ stiskam, v katerih se je nahajala, se je obnašala herojsko. V mislih imam nekdanjo mariborsko župano. Sama je reševala vojaške dogodke pod Pekarsko gorco in zaplete okrog nje. Takrat sem ob njej zelo pogrešal našega najvišjega vojaka po činu, ampak ga ni bilo zaslediti. Tudi na televiziji nas je tolažil in prepričeval nekdo drug, tako da mu je verjel ves svet, danes pa tudi on ni preveč čislán. Če si bo hotel izboljšati svojo podobo v javnosti, bo moral pač spet poprijeti za kak časopis kot nekoč. Po možnosti časopis s težo. Kaj hočemo, taki časi so!

Med razmišljanjem sem se odločil za svojega kandidata na volitvah. Za to me je navdahnili in tudi malo zastrašili plemeniti pogovor na televiziji. Plemeniti predlogi od plemenitih ljudi. Pri

takih pogovorih sem vedno na strani lepih deklet. Malo sicer povedo, zato pa bolj opletajo z rokami in s tem tvegajo, da jim bo odpadel noht, se povese trepalnica ali zmehčala kakšna dojka. Tega me je strah in zato sočustvujem z njimi. Kot šofer sem pač rad imel vse gume enako »napumpane«, zato mi te primerjave ne smete zameriti.

Pa tudi to me skrbi, v katero kategorijo ljudi spadam sedaj, ko ne funkcioniram tako, kot sem včasih. Ali sem pedofil, če se rad ukvarjam z malimi otroci? Ali sem homoseksualec, če je mnogo mojih prijateljev še vedno samskih in če so med njimi tudi že vdovci? In sedaj, ko je tudi nadlegovanje žensk že velik greh, pa čeprav le z jezikom, ki je edini v mojih letih uporaben tudi v mehkelem stanju, me upravičeno skrbi, kako ravnati, da ne bo kake zamere. Torej odločiti se moram za kandidata iz te stranke, sicer mi bo kakšna »zverinica« pogrizla mehke dele na telesu, vključno z jezikom, kar niti ne bi bilo najhuje. Hujše bi bilo ostati brez ostalih udov, kot je predlagal plemeniti mož. Pustili bi mi le organ za prikimavanje. Torej sem se odločil in prikimal, nato sem se pa – zbudil. Kmalu sem ugotovil, da še v spanju nisem kimal sam. Z mojo glavo je namreč kimala žena, ko me je budila in me opomnila na volitve, v katerih bomo izbirali svoje župane. Dobra stran demokratičnih volitev pa je, da se na volilni listek ni treba podpisati. Svoje favorita voli, kakor želiš, pa četudi le v sanjah, v katerih je kritika zaenkrat še dovoljena!

Spomin na žalosten dogodek pri Počelu

Štefka Melanšek

Bilo je leto 1944. V Javorju pri kmetu Počelu so imeli zrelo pšenico. Gospodinja je bila ravno v tem obdobju na porodniški postelji in je rodila dva krepka sinova, a pšenico je bilo treba požeti. Gospodar se je spomnil dveh pridnih deklet, Polonce in Angelce, ki sta živeli pri kmetu Modre-

ju. Prosil ju je za pomoč pri žetvi. Nič hudega sluteč sta naslednje jutro vzeli srpe in se odpravili na pot proti Počelu. Tam pa so bili že Nemci in so ju začeli spraševati, ali sta videli bandite, ki naj bi hodili tam okrog. Nič nista povedali, Nemci pa so ju skupaj z gospodarjem in še enim invalidom,

ki je tam živel, postavili pred zid in zasliševali. Potem so zapokale puške in vsi štirje so mrtvi obležali na dvorišču.

Za grozljiv dogodek so hitro izvedeli domačini, ki so prišli postaviti mrtvaški oder. Žalostno so zapeli javorski zvonovi.

Le dober teden pred tem sem

bila pri Modreju, saj sva bili z Angelco prijateljici.

Pri Počelu je mati sama vzgajala oba fanta in gospodarila naprej. Eden izmed njiju danes dobro gospodari na domačiji, vsa leta pa mu je ob strani stala dobra žena, ugledna učiteljica v javorski šoli.

Športno plezanje

Marta Krejan, AK Ravne

Veliko se govori in piše o nogometu, košarki, priljubljen je tenis, na Koroškem imamo veliko odbojkarjev, dobrih smučarjev ... manj pa se sliši o plezalcih. O športnih plezalcih pa tudi o alpinistih, čeprav imata dva koroška alpinistična kluba, Ravne in Slovenj Gradec, pa četudi se omejim le na športne plezalce, že od nekdaj odlične športnike, ki se v svojih kategorijah kosajo s svetovnimi imeni.

Za plezanje po stropu moraš biti zares močan!

Ravenčan **Ciril Vezonik** je sledil staršem, **Urški** in **Branetu**, ki sta nekoč oba tekmovala v tej disciplini, in je eden najmlajših tekmovalcev na svetovnih prvenstvih. Lani je še kot osnovnošolec na svetovnem mladinskem prvenstvu na Kitajskem za las zgrešil bron. Nič manj uspešno mu sledi brat **Gregor**, ki zaenkrat tekmuje še v kategoriji cicibanov. Že lep čas naša edina predstavnica nežnejšega spola pri članicah (ko jo vidiš pri plezanju, beseda nežno dobi malce drugačen pomen) je **Katja Planinc**. Užitek je gledati to postavno dekle, ko se prav po mačje giblje v vertikali.

Na levi Miha Britovšek, na desni Luka Tamše (oba AK Slovenj Gradec), v sredini Ciril Vezonik (AK Ravne)

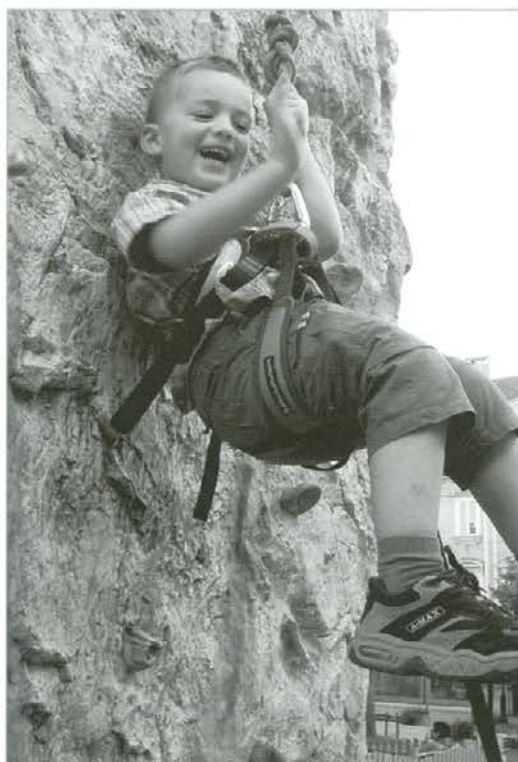
Tudi na **Luko Tamšeta** so najbrž malce vplivali starši; Luka je »vsestranski plezalec«, saj se poleg obešanja po skalah in umetnih stenah loti tudi zaledenelih slapov. Kolikor mi je znano, je ravno obratno pri Bricu: **Miha Britovšek** je, kot kaže, za plezanje navdušen svojega očeta. Ko pomislim na **Roka Klančnika**, mi najprej pride na misel njegov nasmehek, ki skupaj z njegovim odličnim plezanjem tvori nezmisljiv recept za priljubljenost. Za **Nejca Čuješa** sem slišala, da je največji romantik med plezalc; morda je res ... Fanta bomo v Slovenj Gradcu kar pogrešali, saj je šel letos študirat v Ljubljano. Največji aplavz in »rjovenje« med gledalci je na septembrski tekmi v Slovenj Gradcu požel **Tomaž Žužel**. Noro, kako predstavo nam je pripravil! Kaže, da je vztrajnost zares njegova vrlina.

Seveda to niso edini plezalci, tu je še cel kup podmladka in pa tisti, ki so trenutno morda malce bolj v ozadju. Včasih komu kaka poškodba prekriža načrte, tako kot jih je **Janu Peršetu**, ki je zaradi tega izpustil kar precej tekmovalj. In omenjen podmladek? Prevladujejo dekleta! Ravenčane trenira **Dušan Planinc**, in sicer drži pesti za **Živo Ledinek**, **Klemen Dretnika**, **Polono Pušnik**, **Andraža Karničnika** in **Urban Anželaka**, Slovenjgradčanke **Tamaro Kramljak**, **Tejo Čas**, **Špelo Bricman**, **Tamaro Omerzel** in **Saro Strmčnik** pa vodi in bodri **Miha Hrastelj**.

Svetovno prvenstvo v Imstu

Slovensko mladinsko reprezentanco je letos čakalo svetovno prvenstvo, zato skoraj niso imeli počitnic, večino časa so namreč posvetili pripravam.

Poleg treningov po slovenskih plezališčih in umetnih stenah (Tržič, Kranj, Kupljenik ...) so se urili tudi v Imstu na Tirolskem ter v Franciji, kjer so potekale glavne priprave na SP. Mladinke in mladeniči, za katere skrbi selektor Borut Kavzar, dokaj pogosto potujejo na Tirolsko. Maja so se v Imstu borili za evropski mladinski pokal v težavnostnem plezanju, in sicer so tekmovali trije Korošci. Starejši deček **Ciril Vezonik** je dosegel najboljši rezultat med

Potencialni kandidat za SP 2018?

Korošci (6. mesto), **Miha Britovšek** je bil med kadeti 36., **Luka Tamše** pa 33. v kategoriji mladincev.

V Gdansku se je konec julija za evropski mladinski pokal od Korošcev boril le **Ciril**, ki je priplezal na 5. mesto v kategoriji starejših dečkov. Slovenci pa smo tam dobili tudi pokal, in sicer je bron domov prinesel kadet Jure Bečan.

V začetku avgusta so nadaljevali v Franciji. V Gorges du Loupu se jim je po končanih tekmah v Chamonixu in Serre Chevalierju kot pomočnica trenerja pridružila **Martina**

Čufar in skupaj so se »obešali« po menda enkratnih skalah do 4. avgusta. Dobro so se pripravili, kondicija je bila na višku in konec avgusta je 21 plezalcev optimistično krenilo proti Imstu na svetovno prvenstvo.

Sprva jim je kazalo izredno dobro, potem pa je pritisk očitno postal premočan in majhne napake oz. nepozornosti so naredile svoje. Ne le koroški predstavniki, tudi ostali, kot kaže, niso bili ravno zadovoljni sami s sabo, so nas pa vsekakor dostojno zastopali in mirne duše lahko rečemo, da imamo zares vrhunske plezalce.

Ciril je v težavnostnem plezanju brez težav prišel v polfinale, kjer pa so ga »dobesedno potegnili s stene«. Fant se je očitno tako zelo skoncentriral na samo plezanje, da je pozabil vpeti vrv v varovalni komplet, ko pa je to ugotovil in napako hotel popraviti, je nevede naredil nedovoljen gib nazaj. Plezal je dalje in šele ko vrv ni več hotela nikamor, je ugotovil, da ga pravzaprav vlečejo s stene. **Ciril** se je moral zaradi napačnega giba zadovoljiti s končnim 14. mestom.

V polfinale je priplezal tudi **Miha**. Morda pritisk, spolzek plezalni copat ali spolzek oprimek ... in zdrsnilo mu je že na začetku smeri. Pravila so pač taka in plezanje na svetovnem prvenstvu se je zanj končalo s 26. mestom.

Naš tretji predstavnik **Luka** pa je bil verjetno bolj zadovoljen v uvrstitvi v hitrostnem plezanju, v težavnosti se mu namreč ni uspelo uvrstiti v polfinale.

Mladinci bodo letos sodelovali še na treh tekmah za evropski mladinski pokal, in sicer se bodo spoprijeli s steno v Velikem Tarnovu v Bolgariji, nato bodo odpotovali v francoski Annecy, zaključna tekma pa bo potekala na domačem terenu v Kranju. To bo šele »šov«!

Jezikovne drobtinice: mati in hči

Marta Krejan, prof.

Sklanjanje je za učence najbrž ena izmed najbolj zoprnih stvari pri slovenščini. Pa saj tega nikoli ne bomo potrebovali, radi rečemo, ko nam kaka stvar dela težave. Pa vendar vemo,

da ni povsem tako; zmeraj kaj prav pride. Tako kot pri vejici, ki rešuje življenja – saj poznate tisto: Pomilostiti, ne usmrtiti! ali Pomilostiti ne, usmrtiti! O "otroku" smo v *Viharniku*

že govorili, pa dajmo zdaj še o "materi in hčeri". Teme za Jezikovne drobtinice pogosto izberem na podlagi tega, kar slišim in preberem – npr. v medijih oz. kadar je govorec (ali pisec)

izpostavljen javnemu nastopanju – pa mi včasih kaka stvar ostane v ušesih. V ušesih mi je tokrat ostalo moje napačno sklanjanje samostalnika hči!

Ker smo ravno pri materi, pa še to: kadar govorimo o svojem jeziku, se pogosto napačno izražamo in rečemo, da je slovenščina naš materin jezik, to pa je pravzaprav organ v ustih naše matere; slovenščina je naš **materni jezik**.

	Ednina		Dvojina		Množina	
Imenovalnik	mat-i	hči-i	mater-i	hčer-i	mater-e	hčer-e
Rodilnik	mater-e	hčer-e	mater-Ø	hčer-Ø, hčer-a	mater-Ø	hčer-Ø, hčer-a
Dajalnik	mater-i	hčer-i	mater-ama	hčer-ama	mater-am	hčer-am
Tožilnik	mater-Ø	hčer-Ø	mater-i	hčer-i	mater-e	hčer-e
Mestnik	mater-i	hčer-i	mater-ah	hčer-ah	mater-ah	hčer-ah
Orodnik	mater-jo	hčer-jo	mater-ama	hčer-ama	mater-ami	hčer-ami

Viharnik

Milan Plešivčnik

☆ 1955

† 2006

*Že eno leto dom je prazen,
kar nehote smo šli narazen.
Če bi bilo mogoče,
da bi solza koga obudila,
potem, dragi Milan, ne bi tebe
črna zemlja krila.*

*Ljubezen, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje.
Nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina.
Le srce in duša ve,
kako boli, ko več te ni.*

*Prazen dom je in dvorišče,
zaman oko te naše išče.
Ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih pridnih rok
ostaja.*

17. oktobra 2006 mineva leto dni, odkar je v slovenjgraški bolnišnici po dolgi in hudi bolezni umrl naš krajan in prijatelj Milan Plešivčnik.

Rodil se je 17. januarja 1955 v Gornjem Razborju kot drugi otrok Katarine in Mihaela Plešivčnika. Leta 1957 je mlada

družina kupila Hribrnikovo bajto in se v njej naselila. Od tu je Milan s še dvema sestrama hodil v osnovno šolo najprej v Kotlje, nato pa še na Ravne. Po končani industrijski šoli se je kot livar zaposlil v ravenski železarni in ji ostal zvest vse do svoje smrti. Delo ni bilo lahko, saj ga je opravljal v treh izmenah – dopoldne, popoldne in ponoči. Vendar je imel rad to svojo fabriko, saj je v njej nekaj let delala tudi njegova žena Berta, s katero se je poročil avgusta leta 1984. Kot dober mož in oče je sanjaril o tem, da bo živela njegova družina lepo in srečno in da bosta imela njegova otroka možnosti za šolanje, kakršnih sam ni imel.

Delu v službi je dodal še delo doma: košnja in spravilo sena, obdelovanje najetih njiv, reja domačih živali, skrb za obnovo hiše, pomoč prijateljem in sorodnikom pri gradnji hiš ali drugih opravilih.

Milan je spadal med ljudi, ki o svojih težavah le redko spregovorijo. Ko je zbolel, je upal in verjel, da bo v boju s kruto boleznijo zmagal. Zdravil se je po različnih bolnišnicah. Voljo do življenja sta mu vlivala otroka, hčerka in sin, ko je spremljal njuno uspešno šolanje in odločitve za nadaljnji študij. Kljub vsemu ga je bolezen premagala.

Hvala vsem, ki mu prinašate cvetje in prižigate sveče!

Žalujoci: žena Berta, sin Igor in hčerka Jerneja

Alojz Kremzer

☆1930

†1995

Ob obletnici

Bolečina traja dolgo, za tistimi, ki jih imamo še posebej radi, neskončno dolgo.

In kaj pomaga? Lepa misel ob grobu, prižgana sveča, beseda tolažbe ali roža za spomin. Pomagajo lepe besede lovskega ali gozdarskega prijatelja ali tiste besede že mladostnika, ki ti reče: Vaš mož, oče, dedi nam pa je toliko lepega povedal o naravi, o življenju in res je škoda, da ga ni več.

Takšne in podobne misli ob dolgih večernih tolažijo in domači se še posebej zahvaljujejo vsem, ki postojte ob njegovem grobu, mu prižgo svečo spomina, na njegov grob priložijo rožo in se nanj spomnijo z lepimi mislimi.

Zahvala

*Zdaj se spočij, izmučeno srce,
zdaj se spočijte, delovne roke,
zaprte so utrujene oči,
le moja drobna lučka še brli.*

Nad naše kraje se z vso hitrostjo bliža jesen. Jesen, beseda, ki pove, da se narava pripravlja na počitek. Tako si se na večni, nepričakovani počitek podal tudi ti, naš dragi Mirko.

**Klara Gostenčnik,
roj. Sešel**

☆1929

†2006

ZAHVALA

*Gospod je moj pastir,
nič mi ne manjka.
Na zelenih pašnikih
mi daje ležišča,
k vodam počitka me vodi ...*

(Ps 2, 1-2)

Zahvaljujemo se osebju Doma sv. Eme iz Šentjanža pri Dravogradu za pozorno oskrbo, dr. Verovniku in osebju oddelka za interno medicino Splošne bolnišnice Slovenj Gradec za dolgoletno skrb in lajšanje njenih poslednjih trenutkov.

Hvala vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, sosedom iz Šmartnega in Razborce za darovano cvetje, sveče, za pomoč in tolažbo ter gospodu nadžupniku Francu Rataju za lep obred poslednjega slovesa.

Hvala vsem, ki jo ohranjate v lepem spominu.

**Hčerka Poldka, vnuki Srečko, Marija in Franja z možem
Danijem ter pravnuka Blaž in Lucija**

Mirko se je rodil 16. oktobra 1973 na Kremžarjevi domačiji, knjiga življenja pa se mu je zaprla 13. avgusta 2006.

Zakaj si tako hitro odšel in nas zapustil, so med nami samo ugibanja, pravi odgovor si vedel samo ti in ta je odšel s tabo v večni mir.

Še naprej bodo šumeli pohorski gozdovi, pa tudi polja in travniki bodo še naprej dehteli, le tvoje tople besede in pridnih rok več ne bo med nami, ki smo radi skupaj delali.

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoci: bratje, sestre, nečaki in nečakinje

Moji spomini na Rudija Skarlovnik iz Doliča

Skromen, delaven, pošten, velik ljubitelj narave, oče, sosed, dober pevec, gasilec, in še bi lahko naštevala, tak je bil naš krajan Doliča Rudi Skarlovnik. Dobro se spominjam, ko se je z družino s Kozjaka preselil v gasilski dom, ki ga je poprej tudi pomagal graditi. Tu so stanovali, dokler si niso zgradili nove hiše v bližini.

Bila sem še otrok, ko mi je umrl oče, pa je mama ostala sama s tremi otroki. Večkrat sem videla solze v njenih očeh. Treba je bilo to in ono popraviti, največkrat zlomljene deske v svinjarih, in vedno so se našla kaka drobna opravila. Šla sem k sosedu in strica Rudija prosila, če bi prišel pomagat mami. Rad se je odzval, pustil vse delo doma, vzel orodje in dobro voljo in šel z mano. In že je bilo delo opravljeno.

Rudi je bil dober mizar. Kadar sem ga iskala, sem ga našla v njegovi delavnici za strojem, kjer so iz lesa izpod njegovih spretnih rok nastajali čudoviti izdelki. Naredil si je tudi prešo za stiskanje sadja, za ta čas eno boljših. Tudi mi smo pri njih stiskali sadje, ker doma nismo imeli preše. Takrat je Rudi še hodil v službo, doma pa je žena Angela skrbela za družino in gospodinjala za svojega moža in otroke Ido in Danija. Vzgojila sta ju v dobra in vzorna državljana Slovenije.

Z Rudijem sem kar nekaj let prepevala na koru domače cerkve sv. Florjana v Doliču. Spominjam se, ko smo se cerkveni pevci priprav-

ljali na novo mašo, ki naj bi jo pel naš krajan Franci Pečnik. Treba je bilo veliko vaj, seveda pa tudi mnogo dobre volje. Po vajah pa smo včasih šli v gostilno in tam večkrat prepevali pozno v noč, še posebej če je kdo izmed pevcev praznoval svoj osebni praznik. Rudi je takrat najraje pel pesmi, kot so Marija skoz življenje, Če bi bil jaz mož bogat, Bunda, Ob gozdu tam, kjer srnica se pase itd.

Rudi je v svojih rosnih letih zelo rad sedel na motor, si dal na ramo lovsko puško in se odpravil na lov. Večkrat je s seboj vzel svojega psa Dima. Bil je lovec z dušo in telesom. Bil pa je tudi vesten in vzoren gasilec. Pred desetletji gasilci še niso imeli takšne opreme, kot jo imajo danes. Vozili so se z vozom, ki so ga vlekl konji. Gasilci so vsako jesen pripravljali vinsko trgatve (veselico). Rudi je rad pomagal in z vso vnemo pripravljali lesen oder, kamor so potem obesili grozdje. Časi pa so se spremenili, gasilci so dobili tehnično boljše opremo, sodobne avtomobile, cisterne ter obnovili gasilski dom. Vsakega takega napredka se je Rudi veselil. Rudi izhaja iz okolice Velenja, zato ima največ sorodnikov iz teh okoliških krajev. Vsako leto je njegova rodbina pripravila srečanje, ki se ga je zelo rad udeležil, če mu je le zdravje dopuščalo, še letos, ko se jih je zbralo okrog sto.

V nedeljo, 17. septembra 2006 pa ga je Bog poklical k sebi in odšel je v večnost, kjer luč nebeška naj mu sije, duša in telo pa naj se odpočije.

Rudi bo za vedno zapisan v naših srcih.

Mihaela Kotnik

Janez Izak

☆1937

†2006

Skoraj pol leta je že, ko smo se na ostriškem pokopališču v globoki žalosti poslovili od spoštovanega in dragega Janeza Izaka – Medvedovega Anzana, cenjenega daleč naokoli, poznanega po tem, da je bil človek, ki je znal prisluhniti

vsakomur, dati nasvete vsakokrat in ob vsaki priložnosti, ki je znal vedno privoščiti toplo besedo in očetovsko modrost.

Smrt je kruta resnica, ki nam iz naše srede vedno iztrga najdražje in prinaša žalost ter nemir v naša srca in naša razmišljanja. Težko je v nekaj besedah izpovedati misli, ki jih človek občuti ob smrti znanca, svojca, prijatelja. Težko je s še tako izbranimi besedami povedati vse o človeku, ki je živel skoraj sedem desetletij.

Življenjska pot Medvedovega Anzana ni bila lahka, pa vendar je na njej naredil toliko dobrega, da se ga bomo vsi, ki smo ga poznali ali z njim delali, radi in s ponosom spominjali.

Vse svoje življenje je preživel pri Medvedu, kjer se je rodil in dočakal prerano smrt. Zapisal se je tej domačiji, na kateri je preživel veliko prijetnih pa tudi težkih trenutkov in dni. Zapisal se je tudi gozdovom, s svojo dušo in telesom, se nanje navezal in celo življenje in vse delovne dni preživel v njih in z njimi. Večkrat je s ponosom povedal, da je v gozdu preživel svoj prvi in zadnji delovni dan, in da je poprijel za vsako delo.

Njegove pridne roke so na Medvedovi domačiji na pobočjih Goriškega vrha obdelale vsako ped zemlje, jo negovale in ji vlivale življenje. Tu je črpal svojo neizmerno življenjsko moč in voljo.

Na gozdnih poteh proti domu je srečal in spoznal svojo življenjsko sopotnico Frido ter jo pripeljal na Medvedovo domačijo. Na njej, na tistih bregovih, sta spravila h kruhu vseh svojih šest otrok, ki so obogatili z njuno dobroto, pridnostjo in spoštovanjem uspeli najti v bližnjem in daljnem svetu delo, zaslužek in svoj obstoj. Vsi, skupaj z osmimi vnuki, pa so se vedno radi vračali domov in jima prisluhnili.

Posebno ljubezen je gojil do živali, do tistih doma in do istih v gozdu. Zato se je zapisal tudi lovstvu, lovu in lovski družini, v kateri je vestno in tvorno deloval ter tudi tako preživil svoj čas v naravi, ki jo je tako ljubil in spoštoval.

Bil je med redkimi, ki so s svojim, v življenju pridobljenim znanjem zelo radi ohranjali stara izročila ter opravljali kmečka in obrtniška dela na star način. Pravo veselje ga je bilo opazovati, s kakšno zavzetostjo in veseljem je opravljal ta dela.

Kljub skromnosti je živel polno in bogato življenje, ki pa je bilo večkrat težko. Pa je kljub temu bil vedno dobre volje, mladosten in nasmejan je potrpežljivo premagoval vse težave in ovire.

Zadnja ovira, bolezen, ki ga je doletela lansko jesen, je bila pretežka zanj. Izmučen od borbe za zdravje se je žal moral posloviti. Odšel je v dne, ko se prebujala narava in se rojevala nova pomlad. Odšel je, ko je v njegovih najdražjih in prijateljskih se obstajalo upanje, da se mu bo zdravje izboljšalo. Odšel je, ko smo si vsi še želeli biti in delati z njim.

Ostaja nam spomin nanj. Na preprostega, prijaznega, prizadevnega, veselega Medvedovega Janeza, človeka odprtih misli in širokega srca.

Naj počiva v miru v objemu ostriških gozdov.

Rado Krpač

Pavlek Pogorelec

☆1953

†2006

Usoda, ki je močno prizadela nas vse, je globoko zarezala rano v srca še dokaj mlade družine, ki je polna upanja spremljala bolezen in trpljenje svojega moža in očeta Pavleka Pogorelca. Pred dobrim letom je bolezen resno začela ogroziti njegovo zdravje in se vtihotapila v njegovo telo tako globoko, da je tudi najsodobnejša medicina ni mogla več ustaviti. S svojo silo je pretrgala nit življenja prijatelju, ki bi lahko še dolgo užival sadove svojega dela.

Pred triinpetdesetimi leti, natanko 28. junija leta 1953, je mama Marija na Primožu na Pohorju povila svojega sina, mu dala ime Pavel in ga izročila na pot življenjskih preizkušenj. Šest let je štel, ko je njegov oče Pavel leta 1959 ob vznožju Brd kupil skromno hišico, kamor se je družina preselila. Tu je Pavlek skupaj s starši in bratom Marijanom preživel srečna otroška leta, se skupaj s svojimi vrstniki igral in obiskoval osnovno šolo v Šmartnu. Kmalu se je bilo potrebno odločiti za delo, s katerim bo mladenič služil svoj vsakdanji kos kruha. Vpisal se je na kovaško šolo v železarni Ravne, a je po dveh letih ugotovil, da to ne bo pravi poklic. Iskal je nekaj bolj zanimivega, nekaj razgibanega, kar bo dovoljevalo, da bo v nenehnem stiku z ljudmi in bo pospešilo ritem življenja. V takratnem podjetju Viator je našel prvo zaposlitev, kjer si je kot sprevodnik na avtobusu prislužil prvi denar. Kasneje je opravil izpit ustrezne kategorije, kar mu je omogočilo, da je v istem podjetju sedel za volan avtobusa.

Šestindvajset let je štel, ko je spoznal svojo življenjsko sopotnico Ano iz Podgorja, s katero sta leta 1981 sklenila zakonsko zvezo in jo okronala z rojstvom prve hčerke Mateje. Da bi družinica imela čim prej lastno varno zavetje, sta z ženo že naslednje leto pričela z gradnjo svojega doma v Mislinjski Dobravi. Tako kot ptički spomladi zbirajo vejice za svoje gnezdece, sta tudi Pavlek in Ana pripravljala vse potrebno, da je njuna hišica vztrajno rasla. Kot iznajdljiv in dober rokodelc je veliko dela opravil Pavlek sam, zato je bila hišica že leta 1984 vseljiva. Z velikim ponosom in zadovoljstvom je v svojem novem domu lepšal in krasil notranjost ter okolico hiše, v katero sta z ženo leta 1985 sprejela še drugo hči Andrejo. Precej se je bilo potrebno žrtvovati, da je Pavlek v enem dnevu opravil vse, kar mu je bilo zaupano na delovnem mestu in doma, vendar je vedno zmožgel izraziti prijazno besedo svojim najbližjim in prijateljem.

Odgovorno delo voznika avtobusa in delo doma pa sta vse bolj obremenjevala njegovo telo, katerega zmožnost je pričela pešati. Vse je prestal v upanju, da bo v zasluženem pokoju bolj sproščeno užival sadove svojega dela. Z veliko odgovornostjo je skrbel za družino, predvsem za to, da sta se hčerki lahko izobraževali. Srčno si je želel dočakati dan, ko bosta diplomirali v poklicu za samostojno življenje, a se je pred letom dni pričel njegov križev pot. Njegova bolezen se je iz dneva v dan stopnjevala in zahtevala, da je še zadnjič prestopil prag svoje hiše in odšel v bolnišnico, kjer je 30. junija zaključil svojo življenjsko pot.

Ivan Merzdovnik

Zahvala

Svoji se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znanecem, ki ste nam lajšali bolečino ter nam kakorkoli pomagali. Prav lepa hvala osebu internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec in dr. Leonardi Pirmanšek za zdravljenje in lajšanje bolečin. Še posebno se želimo zahvaliti družinam Sopolšek, Arbitar, Rotovnik, Novak in Potočnik. Lepa hvala bivšim sodelavcem kolektiva Koratur Prevalje, gospodu župniku Francu Rataju za opravljen pogrebni obred, govorniku za besede slovesa, pevcem za zapete žalostinke, pihalnemu orkestru Prevalje, godbeniku za zaigrano Tišino. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, in hvala za številne sveče, cvetje, svete maše in mnoge poslane sožalne brzojavke, ki nam božajo ranjena srca v bolečem času žalovanja.

Žalujoči: žena Ana, hčerki Mateja in Andreja, mama Marija in brat Marijan z družino

Zlata poroka Viktorja in Antonije Detečnik

26. avgusta 2006 sta praznovala zlato poroko Antonija in Viktor Detečnik, Končičeva starša iz Šmiklavža. Viktor, rojen 16. februarja 1936 v Šmiklavžu, in Antonija Bordjan, rojena 12. januarja 1938 na Graški gori, sta si po petde-

setih letih še enkrat obljubila zvestobo pred Bogom. Proslavila sta jo skupaj s petimi otroki, sorodniki, prijatelji in sosedami. Svatje so se zbrali na domačiji Končič v Šmiklavžu. Zlato poroko sta slavila v isti cerkvi kot pred 50 leti.

Spredaj: Petra ter mama Antonija in ata Viktor; zadaj: Zvonko, Ivan, Marija, Viktor

Poročni obred je opravil župnik Tine Tajnik, civilno pa ju je poročil župan mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar.

Ko je ata Viktor pred več kot pol stoletja iskal življenjsko sopotnico, se je k Bordjanu podal. Tam pridno dekle si je izbral in jo v sveti zakon popeljal.

Leta so tekla in nič niso rekla, le upočasnili so vaju korak. Z roko v roki, z ramo ob rami, to je bil vajin delavnik vsak. Složno sta vozila barko življenja. Na njej je bilo dosti radosti in tudi trpljenja. Življenje je kot dolg roman, vsak dan se zapiše druga stran; dogodki številni v njem se vrstijo, a leta neslišno bežijo. Je volja in misel še mlada in vidva se imata še vedno rada. Spomnita se zdaj nazaj, ko fant in dekle sta bila. Je iskra preskočila, se ljubezen je razvila.

Ni bilo vama z rožicami poslano, ko sta pred 50 leti zaorala v ledino na Končičevi kmetiji. Trdo delo in garanje je prema-

govala medsebojna ljubezen, ki je obrodila sadove. Trije sinovi in dve hčerki vama so hvaležni za življenje, ljubezen in dobroto srca. Pet otrok si želi, da bi odložila delo in skrbi, da bi v miru in sreči preživela še dni, ki jih vama dobri Bog podeli. Zdaj, ko vama že pešajo moči, zdaj se rod vnukov krepi. Vse vnuke imata rada, vse rada pocrtljata in jim dostikrat kaj sladkega in lepega data. Hvala vama!

Če senca vama kdaj zakrije obraz, ne obupajta, saj dan dnevu ni enak.

Z vama se vajini otroci in vnuki veselimo ter vama še veliko zdravja in sreče želimo. Naj sreča vajina ne mine, ljubezen nikdar ne izgine.

Naj bo sonce ali vihar, srečen bodi zlati par.

Haiku in naivku

Milena J. Cigler

Marijan Mauko, dobitnik lanskoletnega občinskega priznanja Občine Mežica, je že petnajst let gojitelj in ljubitelj japonske pesniške oblike haiku. V svoji zadnji knjigi, ki je tokrat v elektronski obliki (na razpolago je le na zgoščenki), med drugim predstavlja prevod kolektivnih pesmi – verižic srednjeveških japonskih avtorjev.

A kaj pomeni **haiku**? V slovenščini to pomeni **jedrica**. Haiku je stalna nerimana pesniška oblika, sedemnajstzložna trivrstičnica iz petih zlogov v prvi in tretji vrstici ter iz sedmih v drugi. Je brez naslova oziroma predstavlja nam ga tretja vrstica pesmi. Če je v kateri od vrstic le en zlog pre-

več ali premalo (neregularen), pesem ni haiku, je naivku. Haiku se je razvil iz **tanke**, ki je pesem stalnim številom verzov in zlogov, in sicer jih imata prvi in tretji verz pet, ostali pa sedem.

Tanke skozi stoletja

Cesar Nintoku je za tri leta ukinil pobiranje davkov. Z visokega stolpa gledam, kako se veselo kadi. Meni podložne hiše so tople in bogate.

Senca Osake je blede in sploščena, ozka in dolga, slapčku podobna, ampak

moje srce ni takšno.

Sem na poletni jasi, da si nabereš šopek vijolic. Bilo je tako lepo, da sem ostal in prespal.

Prva zbirka tank v slovenščini je *Iskanje Šembale* Iztoka Tomazina iz l. 1997, druga pa *Tanka lunidov* Marijana Mauka. Marijana smo ob njegovi sedemdesetletnici predstavili bralcem Viharnika, knjigo na CD ROM-u pa je predstavilo Literarno gledališče Treska Mežica. Večer so pripravili Ajda Vasle, predsednica gledališča, in njegovi stalni člani.

Vir: Marijan Mauko: *Haiku in naivku*

Viharnik

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADec D.D.

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Prižrnjak

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik, Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

idejna zasnova, grafično

oblikovanje in priprava za tisk: Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o. Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:

Tatjana Krejan Košan

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

Rana ura, zlata ura

Viktor Levovnik

Takšne misli so nas obhajale, ko smo se izletniki, namenjeni na Veliki Klek oz. Grossglockner, ob 3. uri zjutraj zbrali na avtobusni postaji Slovenj Gradec. Prišla sta vodja izleta Mira Strmčnik in šofer Marjan – Pilot in še v temi smo se odpeljali, tako da so nekateri kar zaspali na svojih sedežih. Mejo na Holmcu smo prestopili s kratkim postankom brez problemov in strahu, ki so nam ga v prejšnji državi brez razloga vlivali cariniki, včasih že samo s prodornimi pogledi. Hvala Evropi!

Rojevalo se je jutro, ko smo prispeli v Tirolsko dolino. Občudovali smo lepo urejene hiše, obdane z rožami. Avtobus se je začel vzpenjati strmo v goro, Mira pa nam je opisovala pot in pokrajino. Pred nami se je pokazal Veliki Klek, preko 3000 m visoka mogočna gora. Tisti pogumni so se podali po pešpoti še višje od tunelov strahov. Med njimi je bila tudi moja žena Jožica. Pravijo, da

so se v rovih prikazovale čarovnice na metlah, da se je slišalo tuljenje in razbijanje. Le pogumni si upajo prehoditi ta tunel. Tisti, ki se nismo povzpeli višje od kapelice, smo si pa privoščili drago kavo ali čaj v koči. Zunaj smo krmili kroke in živali, ki so podobne našim ježem. Ti so nam kar iz roke jedli.

Ob 14. uri smo se odpravili nazaj proti domu, vmes pa smo obiskali še cerkev Jezusove krvi na Tirolskem. Legenda pravi, da je Jezusovo kri sem prinesel nek vitez, ko se je vračal s križarskih vojn in mu jo je v Jeruzalemu v zlati posodi podaril nek pater. Kri je sedaj v prezbitoriju na glavnem oltarju, v sarkofagu pa hranijo okostje viteza, ki jo je prinesel. Pomolili smo, jaz sem zmolil desetko sv. rožnega venca, prižgali smo svečke in se že proti večeru odpravili proti Vrbskemu jezeru.

Prijetne vtise izleta bomo hranili v sebi še dolgo.

Izletniki pred kapelo na vrhu Velikega Kleka

Nagrajenci Mestne občine Slovenj Gradec 2006

Stanko Hovnik

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec je bila 23. 9. 2006 slavnostna seja Sveta mestne občine Slovenj Gradec, na kateri je župan Matjaž Zanoškar podelil nekaj odličij: občinsko nagrado Nacionalnemu združenju za kakovost življenja, Ozara Slovenj Gradec, plaketi sta prejela Podgorčan Marko Golob in ženska B desetina PGD Legen, naziv častni občan mesta pa je dobil akademski slikar Bogdan Borčič.

Z leve proti desni: Marko Golob, Cilka Kresnik, Matjaž Zanoškar, Bogdan Borčič, Miran Pečnik

Barvita bučna jesen

Tatjana Krejan Košan, univ. dipl. inž. agr.

V romantičnem vrtu ob starotrškem kulturnem domu smo imeli 7. in 8. oktobra 2006 bučno praznovanje. Kulturno društvo Stari trg je v okviru svojega delovanja letos organiziralo razstavo jedilnih in okrasnih buč in kar nekaj gojiteljev buč je postavilo na ogled svoje ljubljenske. Med orjaškimi bučami je bil absolutni zma-

govalec Jani Tamše z Brdinj. Obiskovalce razstave smo pogostili z bučno juho, bučnimi sladicami ter recepti za njihovo pripravo.

Vsi, ki smo razstavo pripravili, gojitelji in občudovalci buč, smo bili na koncu enotni, da se mora »starotrški bučni car« drugo leto ponovno vrniti v Stari trg.

